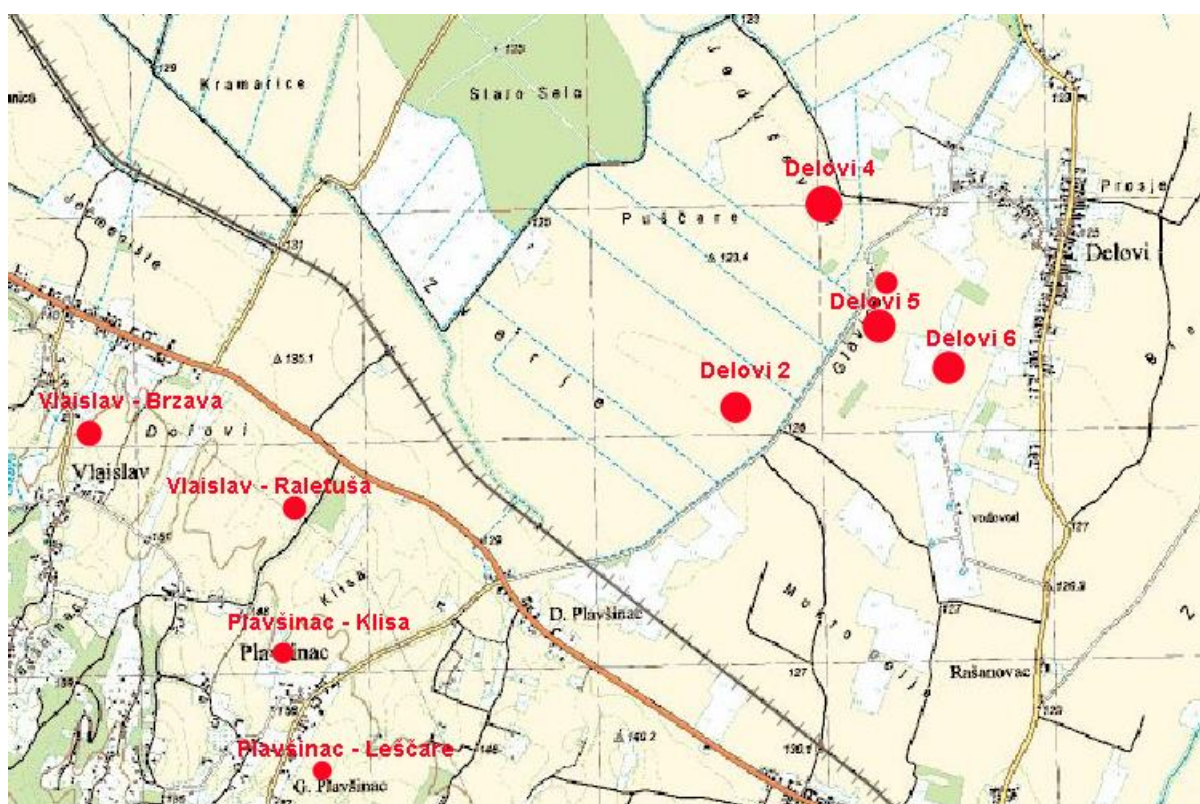

Institut za arheologiju

IZVJEŠĆE

O PREGLEDU ZRAČNIH SNIMAKA I REKOGNOSCIRANJU IZABRANIH POLOŽAJA NA PROSTORU KOPRIVNIČKE PODRAVINE

dr. sc. Tatjana Tkalčec

Ovo Izvješće napravljeno je za potrebe istraživačkog znanstvenog projekta TransFER kojeg financira Hrvatska zaklada za znanost, a provodi se u Institutu za arheologiju

Zagreb, prosinac 2017.

Sadržaj

Uvod.....	3
Metodologija	4
Rezultati terenskog pregleda	8
<i>Terenski pregled - Delovi</i>	10
Delovi 4	10
Delovi 5	25
Delovi 5 – iza groblja	29
Delovi 6	31
Delovi 2	33
<i>Terenski pregled Vlislav</i>	37
Vlislav - Brzava	37
Vlislav - Raletuša	42
<i>Terenski pregled Plavšinac</i>	44
Plavšinac – Klisa	46
Plavšinac – Leščare	47
<i>Terenski pregled Srdinac</i>	50
Zaključak	51
<i>Kartice arheoloških lokaliteta</i>	53
Radni naziv: Delovi 4	53
Radni naziv: Delovi 5	54
Radni naziv: Delovi 5-iza groblja	55
Radni naziv: Delovi 6	56
Radni naziv: Delovi 2	57
Radni naziv: Vlislav - Brzava	58

Uvod

U izvješću se donose rezultati suradničkog rada na znanstvenom projektu financiranom od Hrvatske zaklade za znanost – „TransFER - Proizvodnja željeza uz rijeku Dravu u antici i srednjem vijeku: stvaranje i transfer znanja, tehnologija i roba“ koji se provodi u Institutu za arheologiju (01. 03. 2017.-28.02.2021.) pod vodstvom znanstvene savjetnice dr. sc. Tajane Sekelj Ivančan.

Zadatak je bio proučiti zračne snimke područja Podravine iz različitih izvora, običi indikativne položaje na samome terenu te pokušati ustanoviti koliki je potencijal zračnih snimaka u prepoznavanju lokaliteta na kojima se u prošlosti odvijala talionička djelatnost.

Pregled zračnih fotografija obavljen je tijekom ljeta i jeseni 2017. godine (1. lipanj – 15. studeni 2017. g.) iz mrežno dostupnih izvora (Geoportal, ARKOD preglednik, GoogleEarth s različitim datumima snimaka, Informacijski sustav prostornog uređenja - <https://ispu.mgipu.hr/> sa snimkom iz 1968. godine). Terenski pregled izabраниh lokacija obavljen je u razdoblju povoljnom za rekognosciranje, kada na zemljištima nema usjeva i vegetacija se povukla, odnosno 16. studenog 2017. godine. U terenskom pregledu uz autoricu izvješća sudjelovali su iz Instituta za arheologiju dr. sc. Tajana Sekelj Ivančan (voditeljica projekta TransFER) i dr. sc. Siniša Krznar (suradnik na projektu) te iz Muzeja Grada Koprivnice Ivan Valent (suradnik na projektu).

Prikupljeni površinski nalazi predaju se na pohranu u Muzej Grada Koprivnice.

Metodologija

Daljinska interpretacija zračnih snimaka izvanredan je izvor podataka za prepoznavanje potencijalnih arheoloških lokaliteta u prostoru te za sagledavanje odnosa naselja i komunikacija spram prirodnih datosti krajolika. Željeli smo provjeriti primijenjenost ove metode u specifičnom segmentu arheologije – da li se, i u kolikoj mjeri, aktivnosti predindustrijske obrade željeza, očuvane tek u arheološkim slojevima, pozitivno manifestiraju na zračnim snimcima površina tala, te postoje li jasni pokazatelji koji će na zračnim snimkama ukazati na talioničku djelatnost, za razliku od općih pokazatelja tragova naseljenosti nekog područja.

Sl. 1 Zračni snimak arheološkog nalazišta Hlebine – Velike Hlebine s arheološkim ostacima talioničke djelatnosti: na samim položajima lokaliteta (položaj 1, 2, 3) s nalazima talioničke zgre vidljive anomalije na zračnim snimcima; crvena puna linija – širi prostor nalazišta s intenzivnim mrljama na zračnim snimcima; crveno iscertkano – širi prostor koji valja provjeriti; žuto – označena područja prirodnih greda s intenzivnim mrljama koje ukazuju na arheološke tragove (podloga GoogleEarth; obrada T. Tkalčec)¹

U tu svrhu kao model je uzeto područje arheološkog nalazišta Velike Hlebine, na kojem su provedena arheološka istraživanja u kojima je otkrivena talionička djelatnost u više arheoloških razdoblja (**Sl. 1**). Zračni snimci područja lokaliteta i šire ukazuju na intenzivne

¹ Sve dorade na u radu korištenim kartama i zračnim snimcima načinila je autorica izvješća te se to u daljnjem tekstu ne navodi.

promjene u boji površina zemljišta kao odraza struktura i pojava ispod same površine tla (*crop marks*).

Pregledane su brojne zračne fotografije širokog područja Podravine, te su na više lokacija prepoznati tragovi koji bi ukazivali na arheološku naseljenost nekog područja. Međutim, s ciljem provjere primijenjenosti ove metode u prepoznavanju talioničke djelatnosti, odlučeno je izabrati lokacije, tj. područja što sličnijih prirodnih i geografskih obilježja samom lokalitetu-modelu, a na kojima su na zračnim snimkama prepoznate slične indikativne manifestacije ispodpovršinskih pojava kao na zračnim snimcima samog lokaliteta-modela Velikih Hlebin. Takav je slučaj prepoznat na oko 5 kilometara Hlebinama južnijem području oko sela **Delovi**, zatim su u obzir uzete još neke južnije pozicije (do 10 km udaljenosti od Hlebin), a to su položaji oko sela **Vlaislav**, **Srdinac** i **Plavšnac**. Posljednja tri područja izabrana su kao dodatno širenje baze rekognosciranih područja na već uzdignutom povišenom terenu na jugu podravske nizine i spoju sa sjevernim bilogorskim obroncima (SI. 2).

SI. 2 Karta s radnim nazivima položaja s indikativnim mrljama na zračnim snimcima, planiranih za terenski pregled (podloga: GoogleEarth)

Lokacijama koje su izabrane za terenski pregled dodijeljena su radna imena, a nakon samog terenskog pregleda odlučeno je uskladiti prikupljene podatke s dosadašnjim

imenovanjem lokaliteta na ovome dijelu Podravine koji se odvija pod pokroviteljstvom Muzeja grada Koprivnice (R. Čimin i I. Valent), a u suradnji sa suradnicima koji su intenzivno rekognoscirali ova i šira područja (I. Zvijerac, Torčec i drugi).² Prethodno je provjereno da se ne obilaze područja koja su u prijašnjim terenskim pregledima već rekognoscirana. U tu svrhu je konzultiran kolega Ivan Valent koji je pregledao popis predloženih položaja za obilazak, kao i karte, usporedio s postojećom (neobjavljenom) bazom arheoloških nalazišta i rekognosciranih područja te isključio pojedine predložene položaje oko Delova kako se ne bi ponavljao obilazak već rekognosciranih područja. Nakon te revizije i usklađivanja podataka preostali su sljedeći predloženi položaji s radnim imenima:

Delovi 1, Delovi 2, Delovi 3, Delovi 4, Delovi 5, Delovi 6, Vlaislav, Vlaislav 2, Plavšinc 1 i Plavšinc 2 (Sl. 2). Za te položaje je tek valjalo ustanoviti je li riječ o arheološkim lokalitetima i postoje li na njima površinski tragovi koji će ukazivati na talioničke djelatnosti u prošlosti.

U ovoj fazi izvješćivanja o rezultatima rekognosciranja sve lokacije i lokalitete vodimo pod njihovim gore navedenim radnim imenima. Nije pristupljeno predlaganju naziva za svaki lokalitet iz razloga što to treba uskladiti s koprivničkim muzejem; za sada nije utanačen princip po kojem su do sad lokalitetima dodjeljivani nazivi – da li po katastarskim općinama ili pak po pripadnosti naseljima. Uzmimo samo za primjer lokalitet ovdje radno nazvan Delovi 4. Na TK 1: 5000 na samoj lokaciji nije upisan toponim, a nešto zapadnije se nalaze dva toponima – Staro selo i Stari Jeduševci. Na TK 1:25000 je ta površina označena kao Stari Jeduševci. Delovi 4 spadaju pod naselje Delovi (izvor: Arkod) kao i pod kat. općinu Delovi. Pregledavši nazive katastarskih čestica koje pokrivaju sami lokalitet, oni se više vežu na toponim Jeduševac pa tako npr. kat. č. 960 (središnji dio lokaliteta) nosi naziv Stari Jeduš, a kat. č. 959/5 (=“polje 4“) i kat. č. 963/6 (=“polje 3“) Stari Jeduševac. U Muzeju smo pak dobili preliminarni savjet da se taj lokalitet zove toponimom Staro selo, što je u skladu i s nekim topografskim kartama. Potrebna je dodatna pažnja pri davanju imena lokalitetima oko Delova, ne samo iz spomenutih razloga nego i kako bi se sve uskladilo s do sada poznatim nalazištima na tome području. Od tih poznatih nalazišta neka su objavljena u *Registru arheoloških nalaza i nalazišta sjeverozapadne Hrvatske* (drugo dopunjeno izdanje, Bjelovar,

² Valja dodati da je osim navedenih institucija i pojedinaca, intenzivni terenski pregled u ovome kraju obavljao 2015. g. i Institut za arheologiju u suradnji s Odsjekom za arheologiju Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, a pod vodstvom dr. sc. Andreje Kudelić iz Instituta za arheologiju, međutim u tim su radovima obidena sjevernija područja prema samim Hlebinama, odnosno zapadnija prema Koprivničkim Bregima (usp. Andreja Kudelić, Filomena Sirovica, Ina Miloglav: Prikaz rezultata prve faze sustavnoga terenskog pregleda gornje Podravine, *Annales Instituti Archaeologici* 11, Zagreb, 2015., str. 104-108, na str. 105, sl. 1).

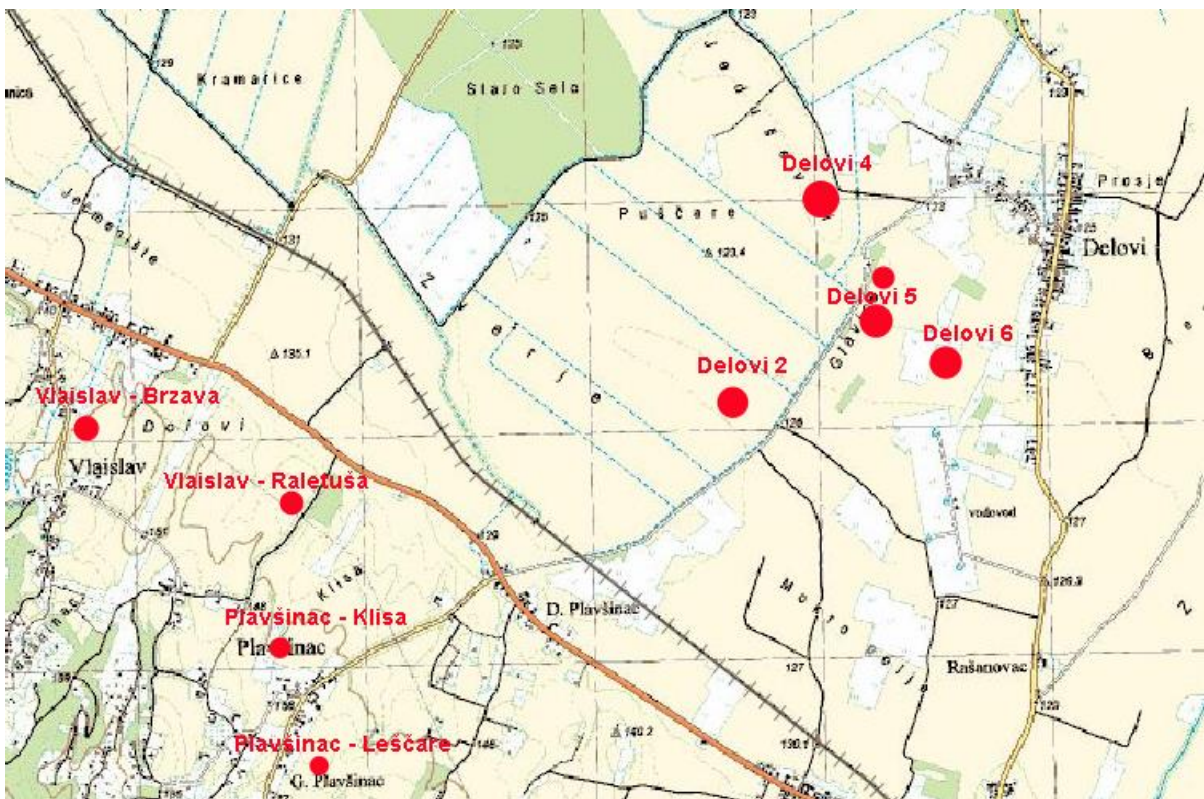
1997.), međutim, točna lokacija ponekima od njih nije sa sigurnošću utvrđena, da bi u međuvremenu bili pronađeni i drugi lokaliteti, koji pak nisu još objavljeni.

Još je jedan primjer – na terenu radno nazvani položaj Delovi 2 ustvari pripada naselju Plavšinc (vidljivo na Arkod pregledniku), kao i kat. općini Plavšinc, iako je na terenu bliže Delovima te je i u svijesti mještana pripadnost tog područja prije naselju Delovi nego Plavšinc. U ovome izvješću ne mijenjamo radni naziv lokaliteta Delovi 2, a kasnije treba odlučiti hoće li ga se ipak službeno nazvati možda Plavšinc – Glavice.

Kao što je rečeno, cilj ovakvog metodološkog pristupa bio je provjeriti mogućnost prepoznavanja arheoloških nalazišta s talioničkim djelatnostima putem avionskih i satelitskih zračnih snimaka. Ukoliko bi se dobio pozitivan rezultat ovakvog pristupa, to bi predstavljalo opravdane smjernice ka intenzivnom pregledavanju svih dostupnih izvora zračnih snimaka čitave Podravine radi formiranja registra potencijalnih arheoloških lokaliteta s talioničkim aktivnostima.

Rezultati terenskog pregleda

Pregledano područje veže se uz južne blago brežuljkaste predjele podravske nizine i same sjeverne brjegovite izdanke bilogorske gore. Transverzalu između opisanih dvaju predjela s različitim geografskim osnovama čini spoj podravske nizine s bilogorskim podbrežjem kojom i danas teče cestovna i željeznička komunikacija – Podravska magistrala. Veći vodotok u ovome kraju jest potok Brzava, danas velikim dijelom reguliran suvremenim melioracijskim zahvatima, a u prošlosti je, (sudeći i po samome nazivu Brzava), zasigurno imao veću ulogu te je u sebe prikupljao i okolne manje potočne slivove.

Sl. 3 Položaji novootkrivenih arheoloških nalazišta i pozicija s površinskim arheološkim nalazima (podloga DGU TK 1: 25000, izvor Geoportal)

Na samome terenu položaje Delovi 1 i Delovi 3 nije bilo moguće rekognoscirati jer su bili zarašteni pašnjacima i usjevima (livada, pšenica), dok su na ostalim planiranim položajima oko Delova rekognosciranje provedena (usp. **Sl. 2** za opisane radne nazive položaja planiranih za rekognosciranje te **Sl. 3** s obilježenim položajima gdje su ustanovljeni arheološki lokaliteti, odnosno površinski arheološki nalazi). Nadalje, na samome terenu obišlo se, gdje se za to ukazala prilika i potreba, i šire područje te su dodavane i dodatne

bilješke i oznake prikupljenog površinskog materijala po oranicama, kako bi se pokušala pratiti i horizontalna stratigrafija naseljenosti nekog lokaliteta (npr. kod Delova 4).

Na položaju Vlislav 2, na samome je terenu utvrđeno da je tlo prekriveno pašnjakom te nema površinskih nalaza keramike, no običen je širi istočniji kraj te je pronađen jedan novi lokalitet (Vlislav – Brzava). Pregledane su velike površine brežuljkastih pješćanih dina na položaju označenome Vlislav te je tek na samome istočnome dijelu pronađena koncentracija keramičkih nalaza, no i njih nije bilo u značajnijoj količini (Vlislav – Raletuša).

U selu Plavšinac, na položaju Plavšinac 1 također je travom obrastao teren te pregled nije bio moguć, no običene su oranice sjeverno od crkve te su na njima uočeni tragovi novovjekovnih ruševina kuća kao i površinski nalazi iz novog vijeka i modernog doba (Plavšinac-Klisa). Pregledana je velika površina radno nazvana Plavšinac 2; na njoj nisu uočeni tragovi naseljenosti u arheološkim razdobljima, tek bliže samome selu pronađeni su ulomci novovjekovne keramike (Plavšinac – Leščare). Na širem području obilježenom pod radnim nazivom Srdinac u terenskom pregledu nisu zamijećeni površinski arheološki nalazi.

U daljnjem tekstu donose se detaljni rezultati terenskog pregleda, s označenim pregledanim područjem po položajima, te prikazom površinskih nalaza (ukoliko ih ima) i vremenskog opredijeljena lokaliteta na osnovi površinskih nalaza. Rezultati se iznose u četiri cjeline i to od sjevera prema jugu: Delovi, Vlislav, Plavšinac i Srdinac.

Terenski pregled - Delovi

Delovi 4

Sl. 4 Delovi 4 – roza linija: planiran obilazak; zatamnjeno područje uokvireno zelenom linijom: stvarno pregledana površina (podloga GoogleEart)

Izrazitije uzdignuto područje označeno kao Delovi 4 središte je arheološkog nalazišta koje se svakako širi od tog područja zapadnije i južnije (**Sl. 4**). Najviša točka uzvišenja je na području nekoliko oranica označenih kao Delovi 4, ap. nad. visina 127,6 m n/m (**Sl. 5**). Zapadno i južno se teren blago snižava, a pregledana su izorana polja ili ona na kojima je usjev pšenice bio vrlo nizak (oznaka „repica“ i „pšenica“ na Sl. 4 znači da je usjev bio toliko velik da je onemogućavao pregled te površine).

Donosimo podatke snimljene GPS-om za pregledane površine na osnovi radnih oznaka na terenu (usp. **Sl. 4**) te po katastarskim česticama (kat. općina Delovi) (**Sl. 5, 6**).

Lokalitet se zasigurno prostire i nad poljima pod repicom (kat.č. 959/3, 959/2), a vjerojatno i šire.

Delovi 4
šir. 46° 6'41.84"S
duž. 16°56'50.04"I
vrh 127,6 m n/m
Naselje: Delovi

Kat. općina: Delovi
kat. čestice: 960, 961/1, 961/2

Delovi 4 – jama 1
šir. 46° 6'42.18"S
duž. 16°56'50.49"I

Delovi 4 – jama 2
šir. 46° 6'41.39"S
duž. 16°56'51.30"I

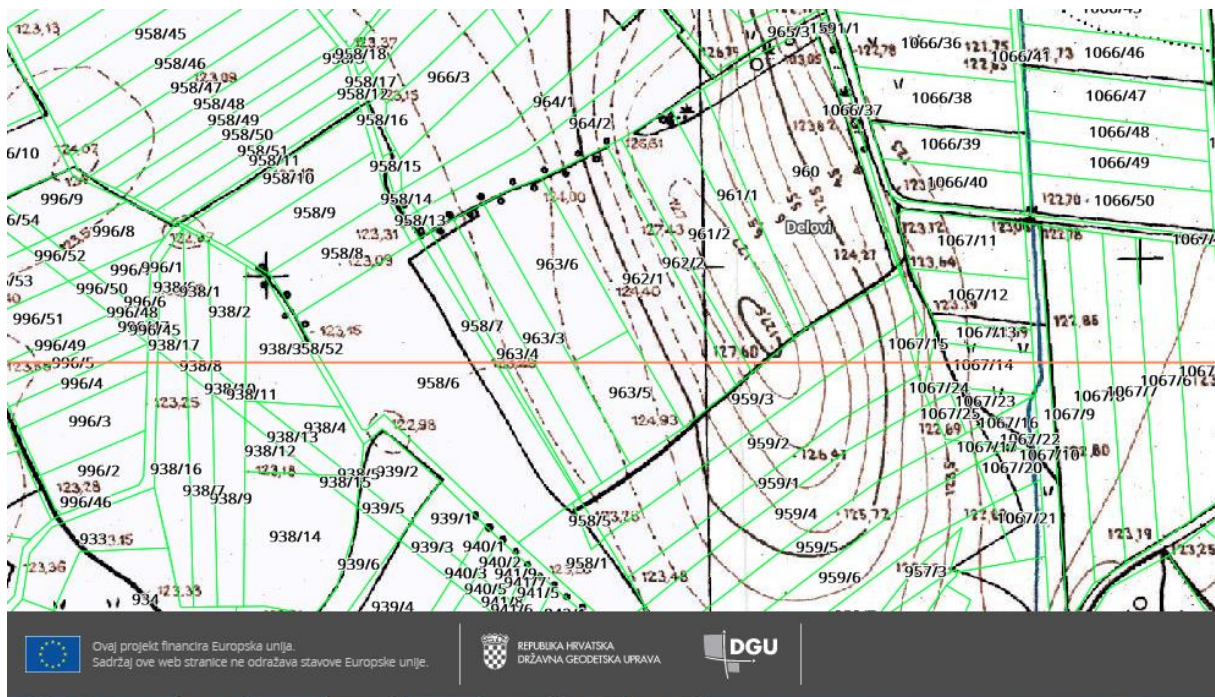
Delovi 4 – jama 3
šir. 46° 6'41.02"S
duž. 16°56'51.11"I

Delovi 4 – jama 4
šir. 46° 6'40.55"S
duž. 16°56'51.25"I

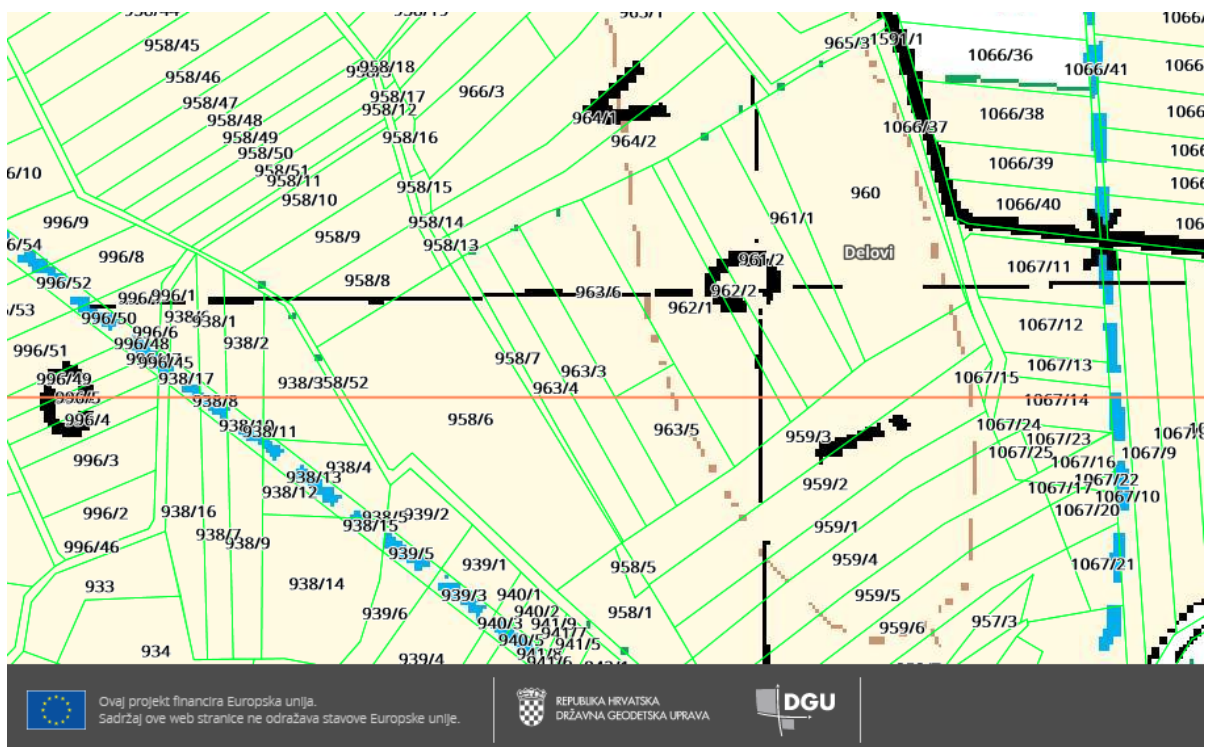
Delovi 4 – polje 2
šir. 46° 6'41.19"S
duž. 16°56'46.73"I
ca 126 m n/m
Naselje: Delovi
Kat. općina: Delovi
kat. čestice: 962/1, 962/2

Delovi 4 – polje 3
šir. 46° 6'39.08"S
duž. 16°56'46.53"I
124 m n/m
Naselje: Delovi
Kat. općina: Delovi
kat. čestice: 963/6, 963/5

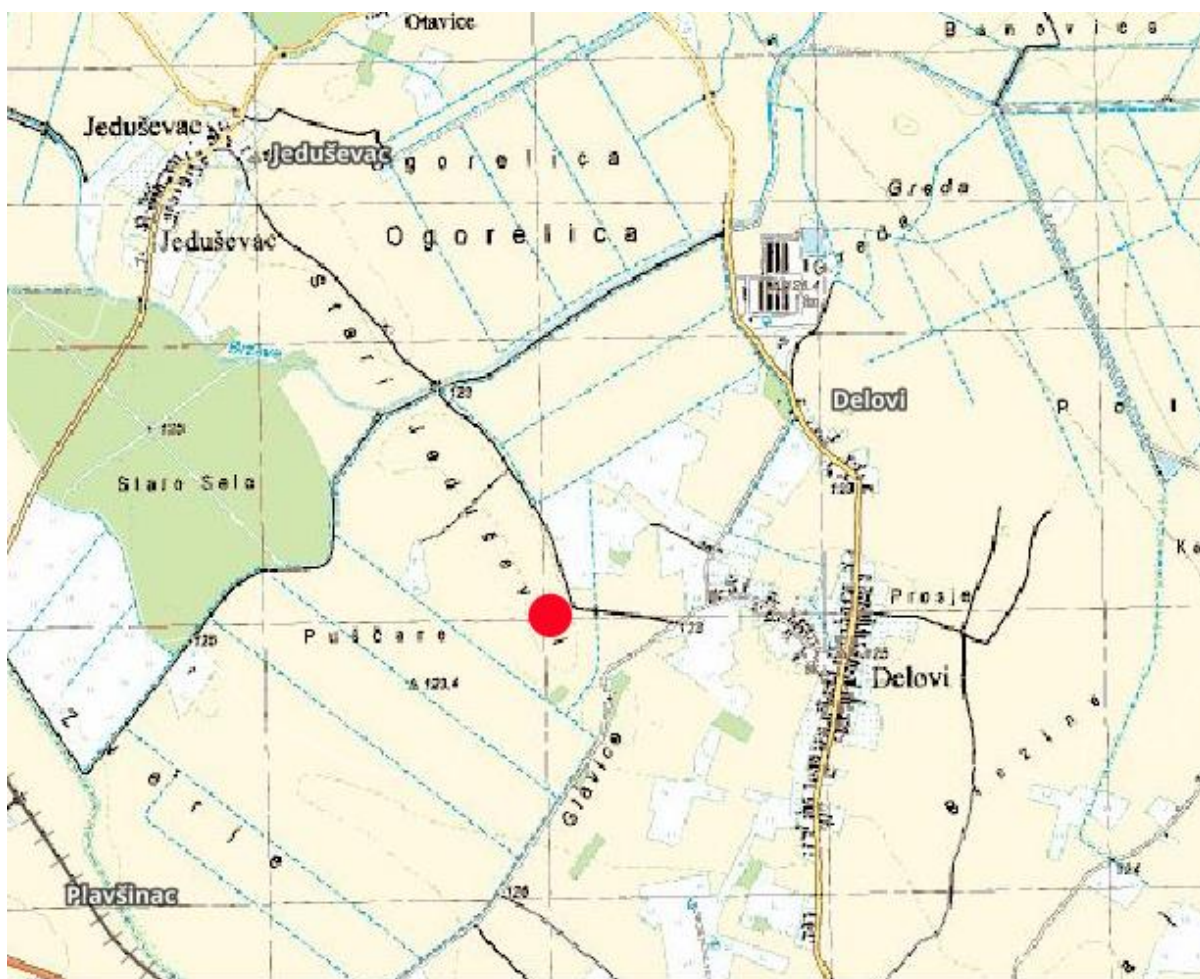
Delovi 4 – polje 4
šir. 46° 6'35.24"S
duž. 16°56'49.92"I
125,72 m n/m
Naselje: Delovi
Kat. općina: Delovi
kat. čestice: 959/1, 959/4, 959/5

Sl. 5 Lokalitet radnog naziva Delovi 4 na TK 1: 5000 s katastarskim česticama k.o.Delovi (DGU, Geoportal)

Sl. 6 Lokalitet radnog naziva Delovi 4 na TK 1: 25000 s katastarskim česticama k.o.Delovi (DGU, Geoportal)

Sl. 7 Delovi 4 u širem krajoliku; DGU, TK 1: 25 000 (Geoportal)

Nalazište položajem pripada naselju i kat. općini Delovi; katastarski toponimi ukazuju na tradiciju zvanja ovih površina Stari Jeduševac, te valja pri registraciji lokaliteta odlučiti da li će se nazvati pod toponimom Stari Jeduševac, usprkos obližnjem toponimu Staro selo (šira područja se nekad na topografskim kartama nazivaju Staro selo, no ponekad i Stari Jeduševac, usp. i napomene i iz poglavlja „Metodologija“) (**Sl. 7**).

Opis i pregled radno odijeljenih cjelina i površina na kojima se lokalitet rasprostire započinjemo s oranicama označenima Delovi 4 na Sl. 4, odnosno na istaknutije povišenome dijelu lokaliteta (**Sl. 8, 9**).

Sl. 8 Delovi 4, pogled sa sjeveroistoka na povišene oranice s mnoštvom površinskih nalaza keramike te mrlja jama (foto: T. Sekelj Ivančan)

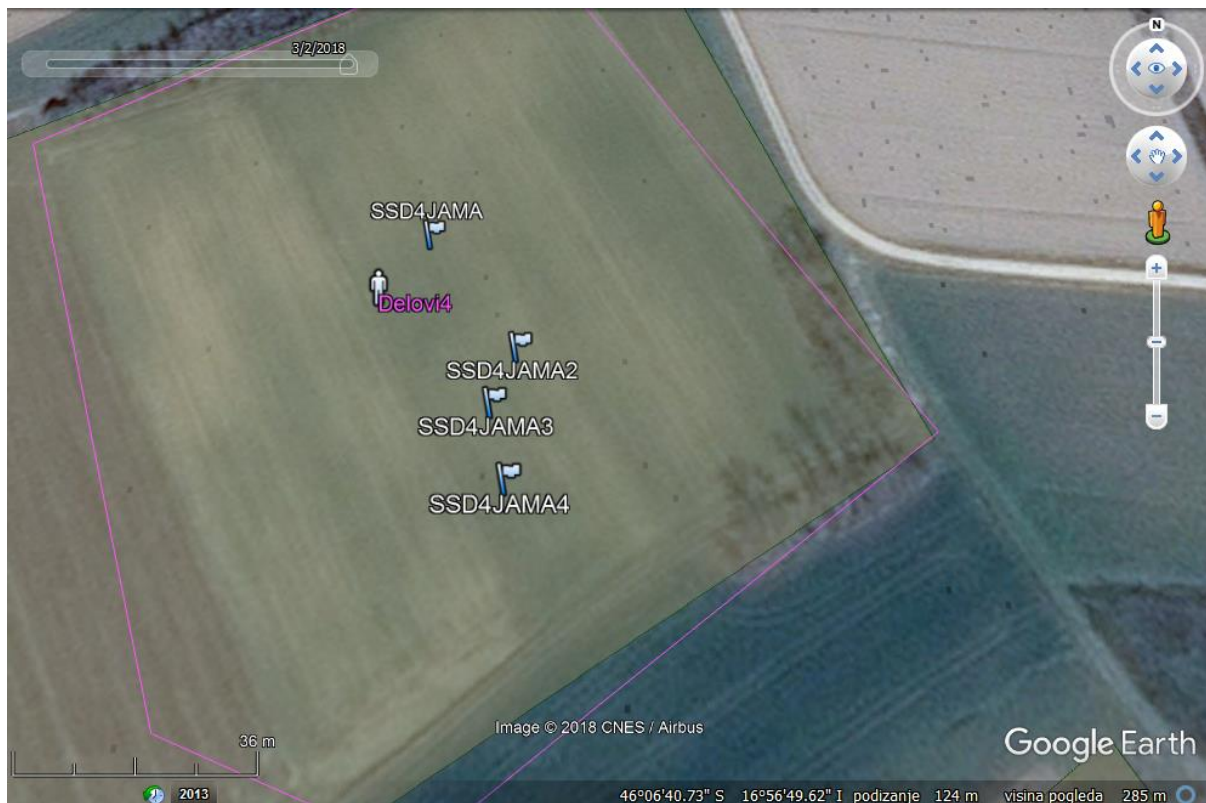
Sl. 9 Delovi 4, pogled sa sjevera na povišene oranice s mnoštvom površinskih nalaza keramike te mrlja jama (foto: T. Sekelj Ivančan)

Delovi 4 (usp. karta Sl. 3)

Svugdje po uzoranoj površini polja označenih kao **Delovi 4** pronađeni su ulomci keramike iz različitih arheoloških razdoblja (**Sl. 14**):

- 35 ulomaka (32 tijela i 3 ruba – 2 uvučena i 1 blago izvučeni)= kasno brončano doba+ vj. halštat, tj. 9. st. – prijelaz kasnog brončanog doba na halštat
- 6 ulomaka = antika
- 4 ulomaka = laten ili kasni laten/rani rim (od toga 2 ulomka sa svjetlijim grafitom)
- 15 ulomaka = novi vijek i moderno doba (dospjelo sa sekundarne lokacije vjerojatno dovozom gnojiva).

Na poljima označenima na Sl. 4 kao Delovi 4 zamijećene su mrlje nekoliko jama (**Sl. 10**).

Sl. 10 Delovi 4 – položaji zamijećenih površinskih mrlja jama 1 - jama 4 (podloga GoogleEarth)

Sredinom široko uzorane površine, u njezinoj sjevernijoj polovini, pronađena je mrlja tamnije zemlje s površinskim nalazima keramike, označena kao „jama 1“. Zapuna te jame osim tamnije, gotovo crne zemlje sadrži i crveno zapečenu zemlju (**Sl. 11**).

Sl. 11 Delovi 4 – jama 1 (foto: T. Sekelj Ivančan)

Na osnovi površinskih nalaza na mrlji ove jame možemo zaključiti da potječe iz starijeg željeznog doba HaC1 (8. ili početak 7. st. pr. Kr.).³

Nalazi iz **jame 1**:

- 6 ulomaka (2 uvučena ruba i 4 ulomka tijela posuda) = starije željezno doba (halštat) – HaC1 (**Sl. 15**).

U istoj brazdi 29,7 m dalje prema jugu na površini je zamijećena tamnije siva mrlja nazvana „jama 2“.

Nalazi iz **jame 2**:

- 4 ulomaka (1 izvučeni rub, 3 ulomaka trbuha) = kasno brončano doba – kultura polja sa žarama (**Sl. 16**).

Oko 11 m jugozapadno od jame 2 zamijećena je mrlja „jame 3“.

Nalazi iz **jame 3**:

- 1 ulomak tijela lonca pri njegovome dnu

³ Na pomoći pri vremenskom opredjeljenju ulomaka zahvaljujem dr. sc. Dariji Ložnjak Dizdar iz Instituta za arheologiju.

- 1 ulomak keramičke kugle = sve srednji vijek (razvijeni ili početak kasnog srednjeg vijeka) (Sl. 17).

14 metara južno do jame 3 zamijećena je mrlja „jame 4“.

Nalazi iz **jame 4**:

- 8 ulomaka lonaca (ukras nizovi jednostavnih vodoravnih crta – 3; nizovi kotačića – 1; nizovi sudarajućih jednostrukih valovnica – 2; ulomak dna – 1; ulomak dna sa znakom ispupčenog križa – 1) = razvijeni/kasni srednji vijek – 13./14. stoljeće (Sl. 18).

Jama 5 – oko 1,3 m južnije od mrlje označene kao „jama 4“ nalazila se još jedna manja mrlja - „jama 5“ te je možda riječ i o jednome oranjem razvučenome objektu. Na površini jame 5 nije bilo nalaza.

Delovi 4 – polje 2 (usp. Sl. 4 i Sl. 12)

Sl. 12 Delovi 4, zapadnije padine lokaliteta (oranica lijevo=polje 2; niska pšenica=polje 3), pogled od sjevera (foto: T. Sekelj Ivančan)

Površinski nalazi na položaju – **Delovi 4, polje 2**:

- 10 ulomaka = prapovijest – nedefinirano
- 16 ulomaka = antika
- 7 ulomaka = kasni srednji vijek (+1 ul. grublje fature s jednostavnom valovnicom)
- 4 ulomaka = novi vijek (sekundarna pozicija?) (sve **Sl. 19**)

Delovi 4 – polje 3 (usp. Sl. 4 i Sl. 12)

Površinski nalazi na položaju – **Delovi 4, polje 3:**

- 35 ulomaka = prapovijest – nedefinirano (**Sl. 20**)
- 31 ulomak keramike = laten/antika (ističe se ulomak tijela s metličastim ukrasom, zatim vodoravno izvučeni rub, oštre uglate profilacije – možda dio kantarosa?) (**Sl. 20**)
- 3 ulomka keramike = razvijeni srednji vijek (**Sl. 20**)
- 11 ulomaka keramike = novi vijek + 1 ulomak zeleno glaziranog pećnjaka (**Sl. 21**)
- 1 mikrolit – (prapovijest) (**Sl. 23**)
- 1 ulomak kovačke zgure (**Sl. 22**)

Delovi 4 – polje 4 (usp. Sl. 4 i Sl. 13)

Sl. 13 Delovi 4, polje 4 – mrlje jama (foto: T. Sekelj Ivančan)

Na oranici označenoj kao polje 4 zamijećeno je također nekoliko mrlja jama, a površinski nalazi šire po čitavome prostoru ukazuju na intenzivnu naseljenost ove još uvijek povišene površine u različitim razdobljima. Pretpostavka je, jasno, da je sve riječ o jednome lokalitetu koji se širi i na polje koje uslijed usjeva nije bilo moguće pregledati (na Slici 4 označeno „pšenica“).

Površinski nalazi na položaju – **Delovi 4, polje 4:**

- 51 ulomak keramike = kasno brončano doba (od toga 2 ulomka su crna, fino glačana, možda starije željezno doba) (**Sl. 24**)
- 2 ulomka keramike – možda srednje brončano doba – licenska keramika? (tanka stijenka, 3 mm) (**Sl. 25**)
- 7 ulomaka keramike (5 svijetlih grafitiranih+2 tamnosivi grafit, sigurno laten)= mlađe željezno doba (laten) (**Sl. 24**)
- 22 ulomaka keramike (razni ulomci sive i crvene boje pečenja, trakasta ručka vjerojatno antička na osnovi konkavno naglašenog užljebljenja) = laten/antika (**Sl. 24**)
- 1 rukom rađena mala posuda (visina 1,3 – 1, 8 cm, promjer 5 cm) = neopredijeljeno – može biti laten, antika ili brončano doba (**Sl. 24**)
- 8 ulomaka keramike = srednji vijek (razvijeni/kasni; od toga 3 možda i novi vijek?) (**Sl. 26**)
- 2 ulomka keramike = novi vijek (**Sl. 26**)
- 1 glačani kamen = prapovijest (**Sl. 24**)
- 1 željezni predmet trokutastog presjeka (recentno?)

Zaključak: **Delovi 4** višeslojan je lokalitet s naseljenošću u kasnom brončanom dobu, starijem željeznom dobu, mlađem željeznom dobu, rimskom razdoblju te možda već u razvijenom a svakako na početku kasnog srednjeg vijeka (13./14. st.). Postoji mogućnost zaposjedanja ove lokacije i u srednjem brončanom dobu (licen?). Na osnovi malog broja ulomaka novovjekovne keramike, a bez drugih površinskih pokazatelja, ne možemo zaključiti naseljenost i u novom vijeku nego je vjerojatnije da je taj materijal sekundarno dospio na oranice s gnojivom.

Nije ustanovljeno postojanje talioničkih aktivnosti u bilo kojem razdoblju.

Sl. 14 Delovi 4 – površinski nalazi šire na oranicama označenim kao Delovi 4 (usp. Sl. 4) (foto: T. Tkalčec)

Sl. 15 Delovi 4 – površinski nalazi iz **jame 1** na oranicama označenim kao Delovi 4 (usp. Sl. 4 i Sl. 10) (foto: T. Tkalčec)

Sl. 16 Delovi 4 – površinski nalazi iz **jame 2** na oranicama označenim kao Delovi 4 (usp. Sl. 4 i Sl. 10) (foto: T. Tkalčec)

Sl. 17 Delovi 4 – površinski nalazi iz **jame 3** na oranicama označenim kao Delovi 4 (usp. Sl. 4 i Sl. 10) (foto: T. Tkalčec)

Sl. 18 Delovi 4 – površinski nalazi iz **jame 4** na oranicama označenim kao Delovi 4 (usp. Sl. 4 i Sl. 10) (foto: T. Tkalčec)

Sl. 19 Delovi 4 – površinski nalazi na oranicama označenim kao **Delovi 4-polje 2** (usp. Sl. 4) (foto: T. Tkalčec)

Sl. 20 - Delovi 4 – polje 3 – prapovijest (lijevo), laten/antika (sredina) i razvijeni srednji vijek (krajnje desno) (foto: T. Tkalčec)

Sl. 21 - Delovi 4 – polje 3 – novi vijek (foto: T. Tkalčec)

Sl. 22 - Delovi 4 – polje 3 – kovačka zgura

Sl. 23 - Delovi 4 – polje 3 – mikrolit

Sl. 24 - Delovi 4 – polje 4 – laten (krajnje lijevo), glačani kamen (lijevo dolje), laten/antika (sredina) i kasno brončano doba (desno+ možda i halštat) (foto: T. Tkalčec)

Sl. 25 - Delovi 4 – polje 4 – licenska keramika? (foto: T. Tkalčec)

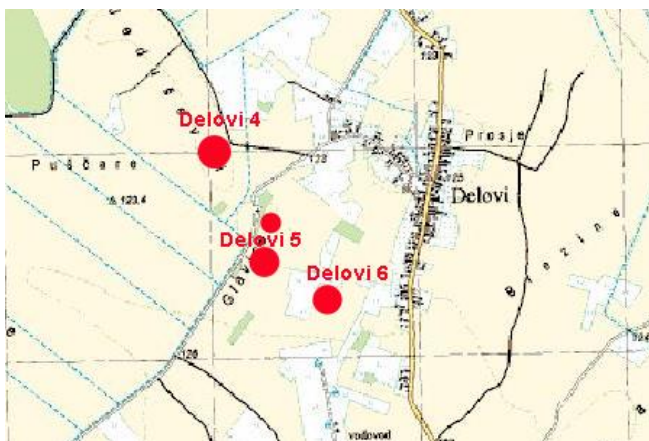
Sl. 26 - Delovi 4 – polje 4 – kasni srednji (lijevo) i novi vijek (desno) (foto: T. Tkalčec)

Delovi 5

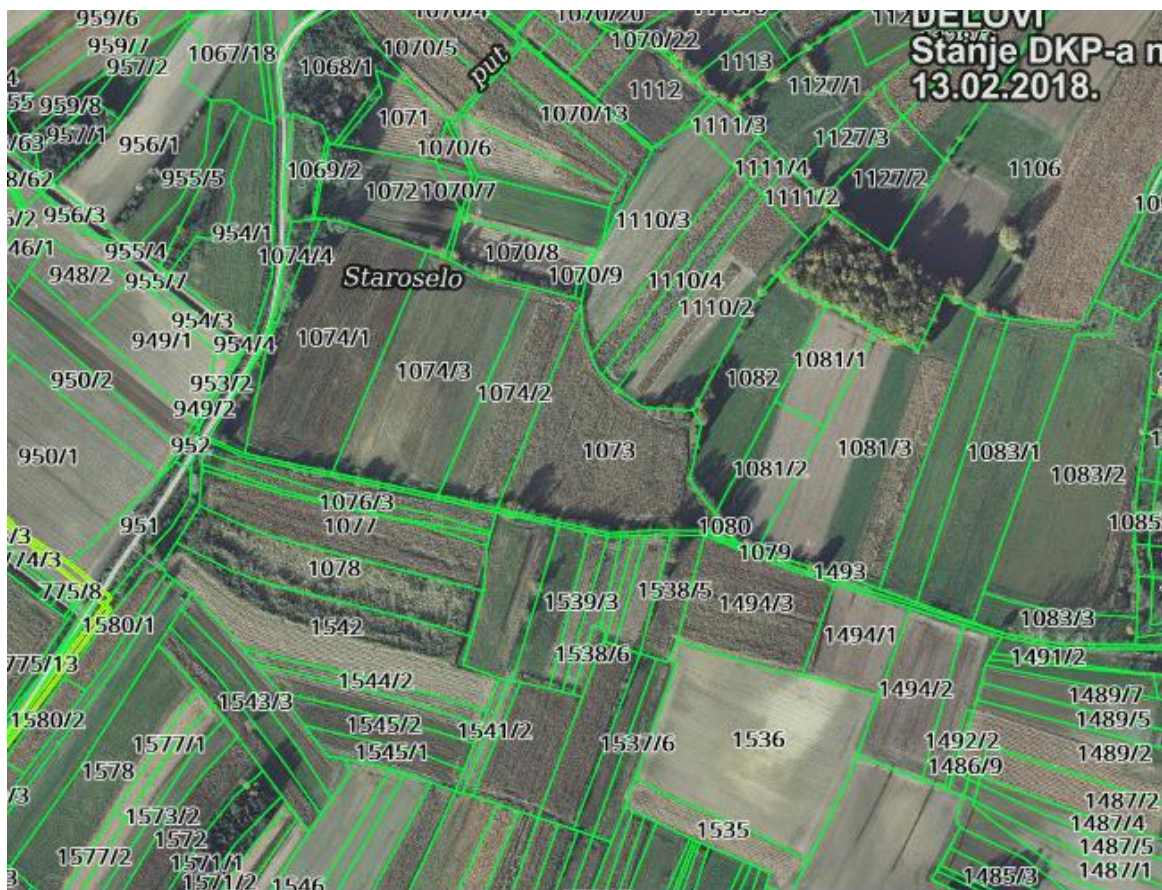
Na položaju radnog naziva Delovi 5 ustanovljeno je postojanje arheološkog nalazišta. Nalazi se jugoistočno od nalazišta Delovi 4, preko puta makadamske ceste, odnosno južno od plitkog suhog kanala smjera istok-zapad koji predstavlja najnižu kotu između dva brežuljka – južnog, nešto nižeg, na čijem vrhu i sjevernim padinama je ustanovljen lokalitet Delovi 5, te sjevernijeg, istaknutijeg i višeg, a na kojem se danas nalazi groblje (usporedi novorekognoscirani položaj Delovi 5- iza groblja) (Sl. 27, 28).

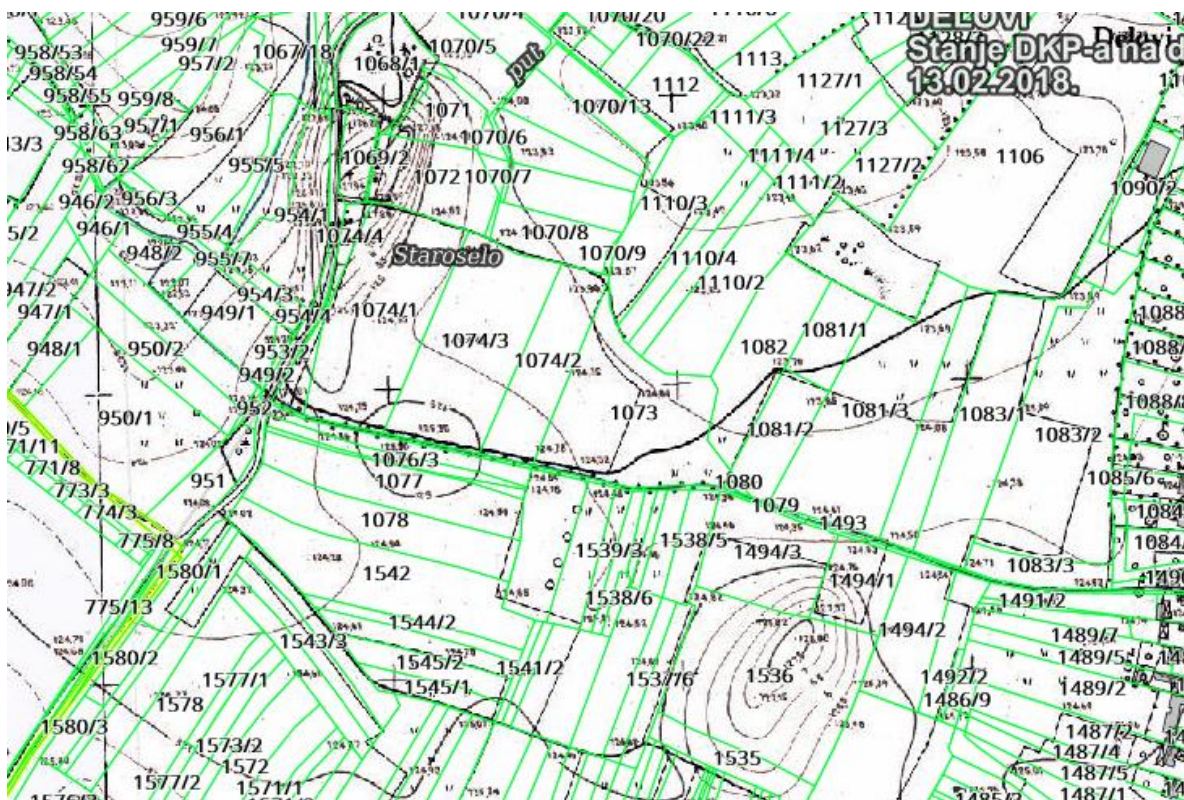
Sl. 27 Delovi 5 i Delovi 6, tamnije su istaknute pregledane površine, na ostalim mjestima vidljivost loša- kukuruz (podloga GoogleEarth)

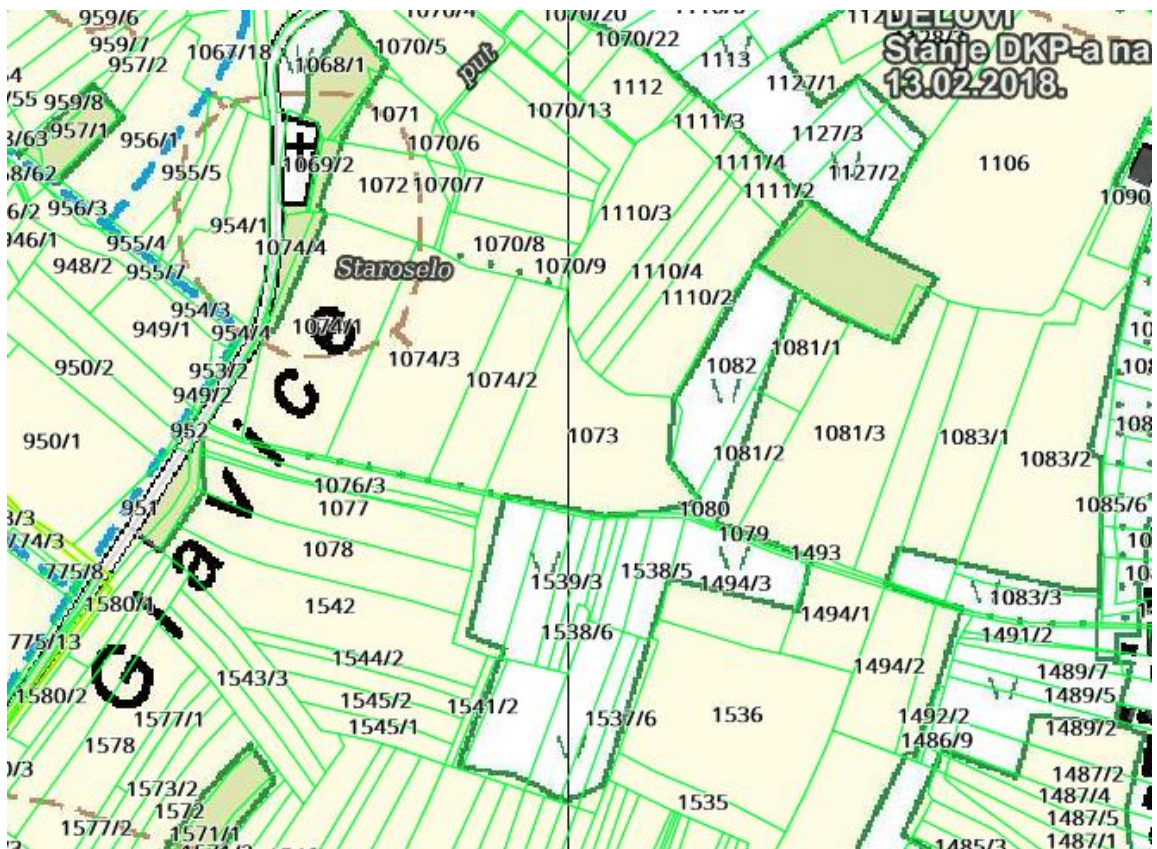
Sl. 28 Odnos u prostoru arheoloških lokaliteta pod radnim nazivima Delovi 4, 5 i 6 (TK 1:25000, Geoportal)

SI. 29 Delovi 5 i Delovi 6 – katastarske čestice kat. občine Delovi na zračnem snimku (podloga Geoportal)

SI. 30 Delovi 5 i Delovi 6 – katastarske čestice kat. občine Delovi na TK 1: 5000 (podloga Geoportal)

Sl. 31 Delovi 5 i Delovi 6 – katastarske čestice kat. općine Delovi na TK 1: 25000 (podloga Geoportal)

Sl. 32 - Delovi 5, pogled na lokalitet od sjevera (foto: T. Sekelj Ivančan)

Na položaju označenom kao Delovi 5 (usp. Sl. 2 i 3) na uzoranome dijelu sjeverne polovine glavice brijega (južni dio kat. č. 1074/3) zamijećena je najveća koncentracija površinskih nalaza, no nalazi se u manjem broju javljaju i dalje na nižem području iste čestice, prema položaju „iza groblja“ (Sl. 29). Svakako je za pretpostaviti da se lokalitet prostire i na susjednim kat. č. 1074/1 i 1074/2 na kojima je preglednost bila loša, a dakako i južnim padinama te glavice gdje pregled nije bio moguć također zbog raslinja i usjeva. Iako na TK 1: 25000 nisu detaljno ucrtane kote te se stječe dojam vrha na položaju nazvanom „iza groblja“ (Sl. 30), ipak se na terenu zamjećuje da je riječ o zasebno odvojenom brežuljku, nešto nižem od onoga na kojem je groblje, a što je vidljivo i na osnovnoj topografskoj karti (Sl. 31).

Na površini oranice Delovi 5 na kat. č. 1074/3 (Sl. 32) prikupljeni su sljedeći nalazi:

- 52 ulomka keramike – kasno brončano doba, kultura polja sa žarama (Sl. 33)
- 8 ulomaka kermike – laten ili antika (Sl. 33)
- 2 pršljena (visoki bikonični: vis. 3,4 cm, šir. 3,8 cm, promjer rupe 1,05 cm; niski prstenasti: šir. 4,3 cm, vis. 1,5 cm, promjer rupe 1,6 cm) (Sl. 34)
- 15 ulomka keramike – 2 eventualno kasni srednji vijek, a 13 novi vijek (Sl. 33).

Sl. 33 - Delovi 5 – površinski nalazi (foto: T. Tkalčec)

Sl. 34 - Delovi 5 – površinski nalazi dva pršljena (foto: T. Tkalčec)

Delovi 5 – iza groblja

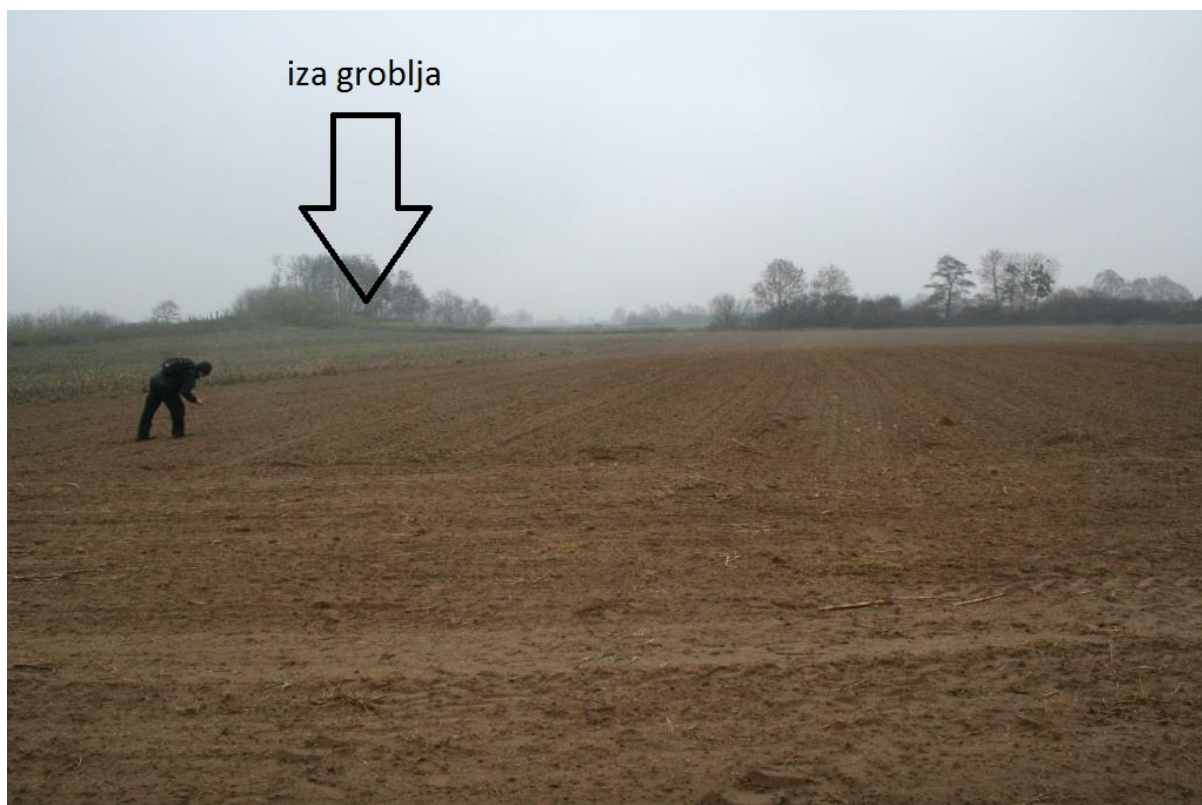
Sličan repertoar nalaza zamijećen je i na zapadnim padinama susjednog sjevernijeg, višeg brijega, iza groblja, na kat. č. 1071 i 1072 te je možda riječ o istome lokalitetu (**Sl. 35; usp. i Sl. 27-31**).

Površinski nalazi na kat. č. 1072 i 1071, iza groblja:

- 21 ulomaka keramike – prapovijest (eventualno brončano doba?)
- 5 ulomaka keramike – antika (?)
- 7 ulomaka keramike – novi vijek (sve **Sl. 36**).

Zaključak: Delovi 5, uključujući i poziciju „iza groblja“ višeslojan je lokalitet s naseljenošću u kasnom brončanom dobu, mlađem željeznom dobu i / ili antici, možda i u kasnom srednjem vijeku, dok na osnovi malog broja ulomaka novovjekovne keramike ne možemo zaključiti naseljenost i u novom vijeku nego je vjerojatnije da je taj materijal sekundarno dospio na oranice s gnojivom.

Nije ustanovljeno postojanje talioničkih aktivnosti u bilo kojem razdoblju.

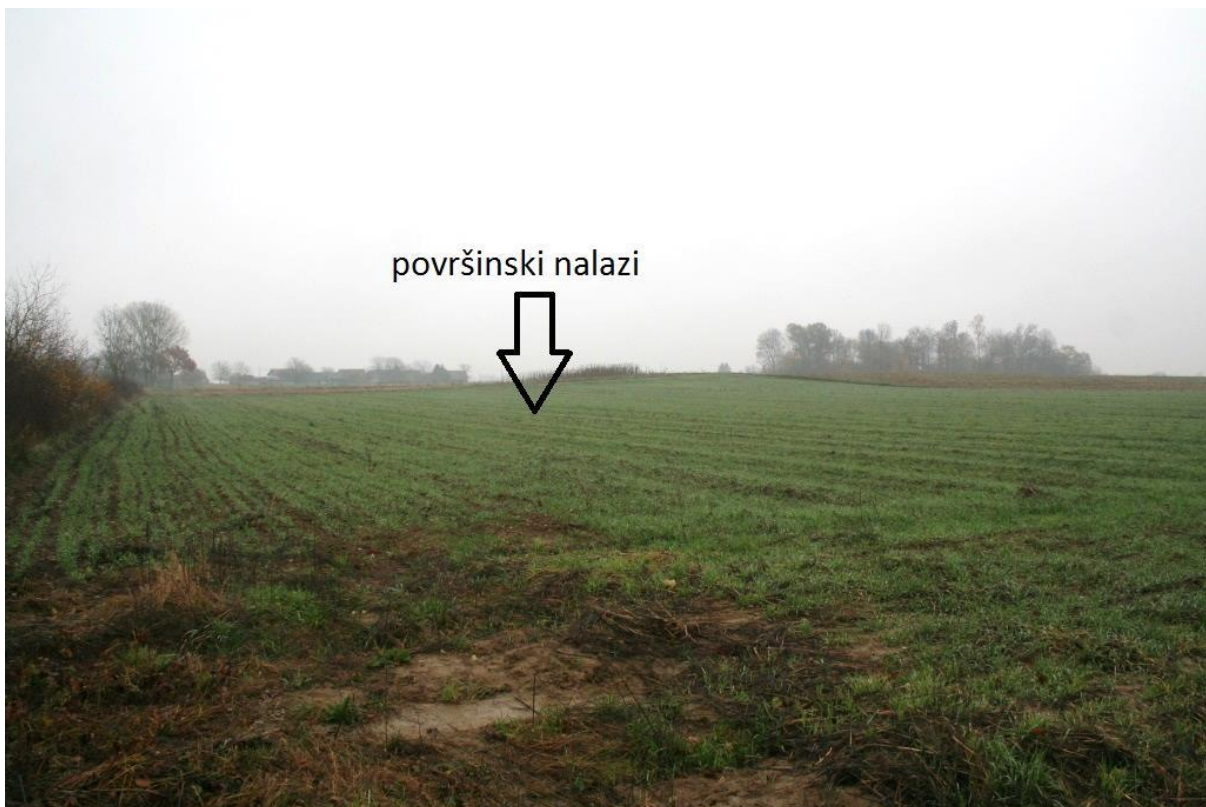
Sl. 35 - Delovi 5-iza groblja, pogled na položaj (gore lijevo) od juga sa samog položaja Delovi 5 (foto: T. Sekelj Ivančan)

Sl. 36 - Delovi 5 – iza groblja, površinski nalazi ulomaka keramike (foto: T. Tkalčec)

Delovi 6

Nalazi se na istaknutijem uzvišenju, jugozapadno od položaja Delovi 5, preko dubokog kanala. Središte lokaliteta pretpostavlja se na samome uzvišenju (kat. č. 1536 i šire), međutim zbog „strnišča“ od kukuruzovine vidljivost nije bila dobra, tj. pregled na tome mjestu nije bio moguć. Pregledana je oranica zapadnije (smjera sjever-jug), podalje od brijega, a na njoj nisu nađeni površinski nalazi te se očito naselje/naselja ne spuštaju toliko daleko u nizinu. Međutim, na samoj sjevernoj padini uzvišenja, na površini gdje je nikla mlada pšenica (kat. č. 1494/3 i 1494/1), prikupljeno je nešto površinskih nalaza (**Sl. 37, usp. i Sl. 27-31**).

Sl. 37 - Delovi 6 – pogled sa sjeverozapadne padine na brežuljak na kojem je pretpostavljeno središte lokaliteta (foto: T. Sekelj Ivančan)

Prikupljeni su sljedeći površinski nalazi:

- 4 ulomaka keramike – antika
- 12 ulomaka keramike (1 rub lonca, 9 tijela, 1 dno, 1 noga tave) – kasni srednji vijek i prijelaz na novi vijek; vjerojatno 15./16. stoljeće (sve **Sl. 38**).

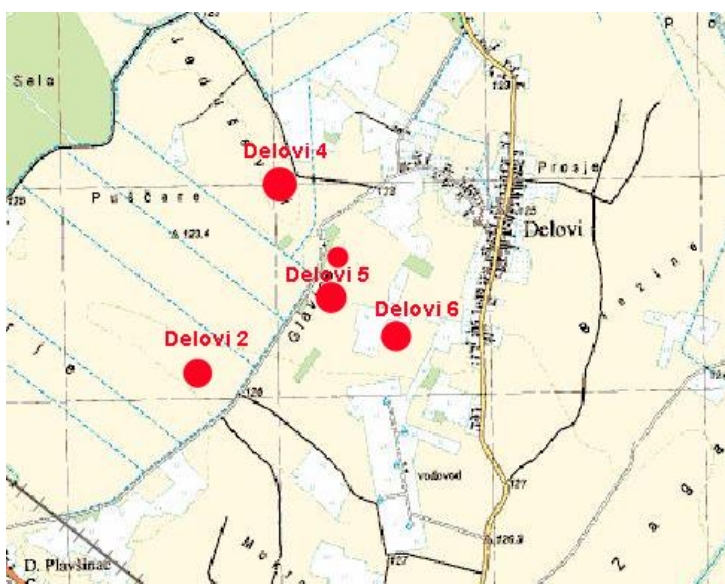
Zaključak: Delovi 6 višeslojan je lokalitet s naseljenošću u razdoblju antike te na izmaku kasnog srednjeg i početku novog vijeka. Moguća su i druga razdoblja s obzirom da su nalazi prikupljeni na onoj površini na kojoj ih je bilo moguće zamijetiti (među niskim usjevom pšenice), a to je hladna sjeverna strana brijega, stoga je za očekivati koncentraciju na vrhu, južnim i zapadnim padinama koje su u vrijeme terenskog pregleda bile pod usjevima. Nije ustanovljeno postojanje talioničkih aktivnosti u bilo kojem razdoblju.

Sl. 38 - Delovi 6, površinski nalazi keramike na sjevernoj padini gdje je vidljivost bila moguća (foto: T. Tkalčec)

Delovi 2

U nizinskome području, južno od Delova 4 (Sl. 39) pregledane su oranice na kojima su u nizu u smjeru zapad - istok na zračnim snimkama zamijećene indikativne mrlje. Pregledom na samome terenu ustanovljeno je da su mrlje ukazivale na površine na kojima je bila velika koncentracija riječnog šljunka, dakle na geološku pojavu. Međutim, nešto podalje sjevernije od tog mjesta zamijećeni su sporadični nalazi keramike (Sl. 40).

Sl. 39 Delovi 2 – odnos s lokalitetima na položajima Delovi 4, Delovi 5 i Delovi 6 (TK 1: 25 000, Geoportal)

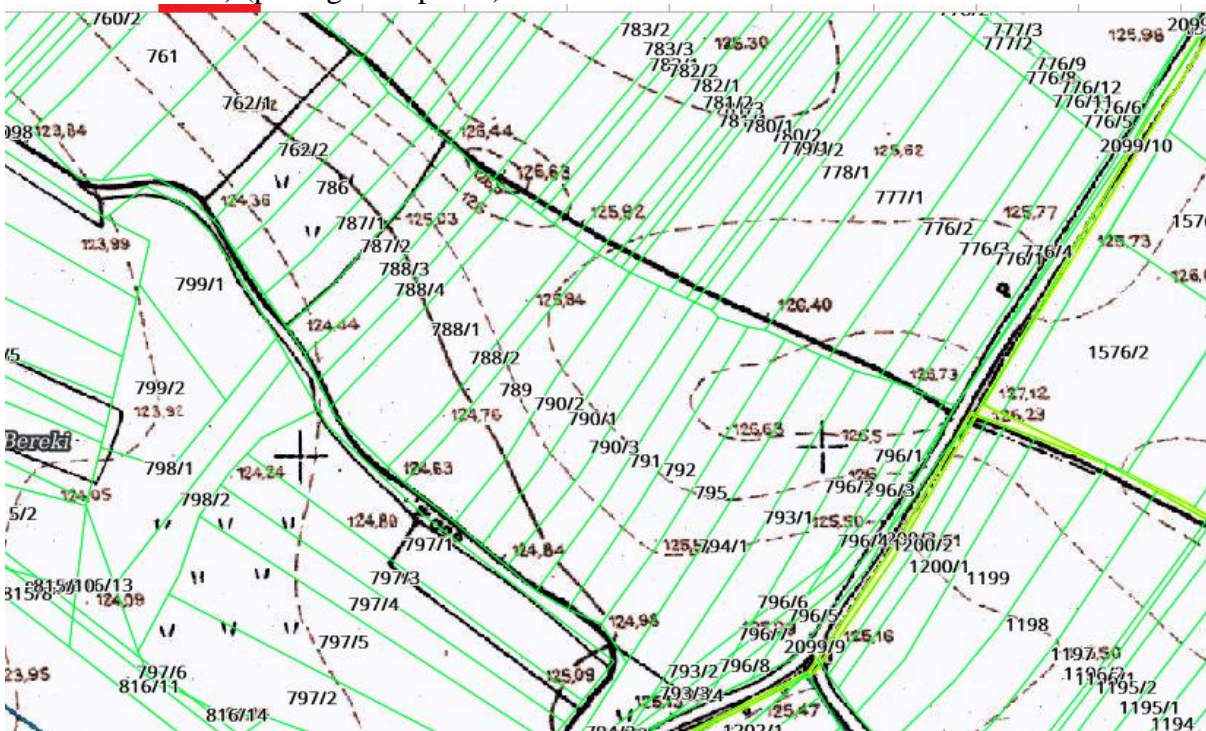
Sl. 40 - Delovi 2, nalazi koncentrirani na području kakvih 20 kvadrata (zatomnjena površina pokazuje obuhvat terenskog pregleda) (podloga GoogleEarth)

Položaj pripada naselju Plavšinac (izvor: Arkod), no kroz ovo izvješće zadržavamo radni naziv Delovi 2. Koncentracija nalaza zamijećena je na kat. č. 788/2, kat. općine Plavšinac. Danas se na terenu ne zamjećuju blage glavice dviju uzvisina, zabilježene na starijim topografskim kartama (kao i u okolnom toponimu Glavice), jer je teren intenzivnim poljoprivrednim radovima i dubokim oranjem prilično zaravnat (Sl. 41-43).

Okolni toponimi su na TK 1: 25 000 Zverje i Puščare, a na TK 1:5000 Glavice i Bereki.

Sl. 41 Delovi 2 - koncentracija nalaza na sjevernom dijelu k.č. 788/2 k.o.Plavšinac (kod oznake 219.05 m) (podloga Geoportal)

Sl. 42 Delovi 2 na TK 1:5000 – oko k.č. 788/2, k.o. Plavšinac (podloga Geoportal)

Sl. 43 - Delovi 2, pogled na nalazište od sjeverozapada (foto: T. Sekelj Ivančan)

Prikupljeni su sljedeći površinski nalazi:

- 3 ulomaka keramike – antika (**Sl. 44**, lijevo)
- 1 ulomak kovačke zgure (**Sl. 44**, lijevo dolje)
- 16 ulomaka keramike (**Sl. 44** u sredini, od toga ukras snopovima vodoravnih linija, pa i češljastom tankom valovnicom, no faktura nije ranosrednjovjekovna) – razvijeni (ili i prijelaz na kasni?) srednji vijek
- 3 ulomka novovjekovne keramike (**Sl. 44**, desno)

Zaključak: **Delovi 2** višeslojan je lokalitet s naseljenošću u razdoblju antike i u razvijenom srednjem vijeku (možda i početkom kasnog srednjeg vijeka). Začudujuće je što je zamijećeno relativno malo površinskih nalaza, no to je možda uslijed specifičnog prevrtanja brazdi zemlje. Kako smo dobili informacije iz Muzeja grada Koprivnice, na ovome položaju već su i prije prikupljeni površinski nalazi te valja i te nalaze usporediti s ovima. Novovjekovni nalazi mogli su na oranice doći sekundarno, prigodom dovoženja stajskog gnojiva.

Lokalitet možda valja nazvati Plavšinac-Glavice radi pripadnosti naselju Plavšinac.

Nije ustanovljeno postojanje talioničkih aktivnosti u bilo kojem razdoblju.

Sl. 44 - Delovi 2, površinski nalazi (foto: T. Tkalčec)

Terenski pregled Vlislav

Na za obilazak planiranim površinama obilježenima kao položaj Vlislav 2, gotovo u samome selu, na čini se umjetno načinjenim terasama zapadne padine brijega koji se uzdiže istočno od sela nisu zamijećeni površinski nalazi zbog zarašćenosti te površine travom (Sl. 45).

Sl. 45 Vlislav – Brzava i Vlislav – Raletuša, roze linije – pregledane površine (s time da je na „Vlislav 2“ vidljivost loša - livade, a na „Vlislav“ dobra – oranice), oker istaknute površine – nalazi keramike (podloga GoogleEarth)

Vlislav - Brzava

Obilazak je proširen dalje istočnije na sami brijeg te je pronađen novi arheološki lokalitet kojeg prema obližnjem toponimu nazivamo Vlislav – Brzava (Sl. 46, usp. i Sl. 3).

Donosimo generalije o lokalitetu, za položaj na kat. česticama usp. Sl. 47 i 48.

Vlislav-Brzava

Naselje: Vlislav

k. o. Plavšinac

k.č. 1006/2, 1010/1, 1010/2, 1018/3, kao i 1006/3 no ona je bila pod usjevom

152,5-153 m n/m

46° 6'10.33"S

16°54'24.77"I

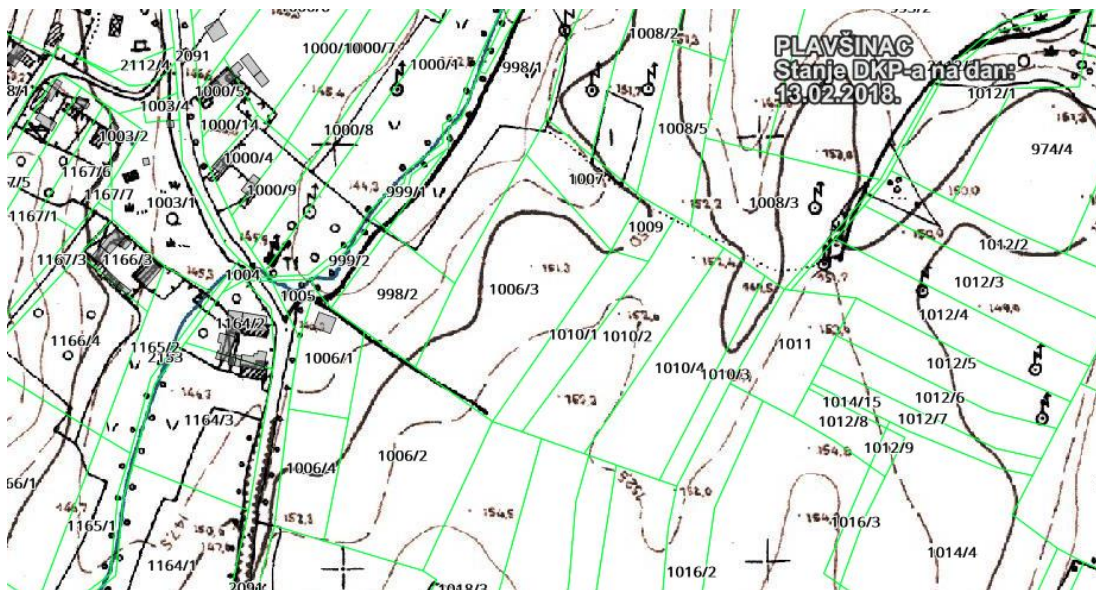
toponim Brzava malo istočnije na TK 1:5000

Sl. 46 Vlaislav – Brzava, pogled na lokalitet od istoka (foto: T. Sekelj Ivančan)

Sl. 47 Vlaislav – Brzava, prikaz katastarskih čestica (podloga Geoportal)

Sl. 48 Vlaislav – Brzava, prikaz katastarskih čestica na TK 1: 5000 (podloga Geoportal)

Na oranicama su zamijećeni i tragovi tamnijih mrlja izoranih jama. Lokalitet s vidljivim površinskim nalazima keramike i mnoštvom krupnijih komada ljepa prostire se na povišenoj gredi izduženoj u smjeru sjever – jug. Zapadno se teren spušta prema selu, a istočno također isprva pada, a zatim se uzdiže u višu paralelnu izduženu gredu, na kojoj terenski pregled zbog kukuruza nije bio moguć te ga valja ponoviti kako bi se ustanovilo je li i ona bila naseljena u prošlosti. Međutim na samoj istočnoj padini ove nešto niže grede na kojoj je ustanovljen lokalitet, nalaza je manje, tako da se naselje možda niti ne širi na susjednu višu gredu, nego se prije samom gredom širi prema jugu pa i zapadu prema selu.

Prikupljeni su sljedeći površinski nalazi:

- 69 ulomaka keramike (32 - sivosmeđa boja pečenja – siva faktura a oker presjek = ulomak niske noge; 37 - crveno oker boja pečenja: bukli, ručke, blago izvučeni rub) = prapovijest – kasni neolitik ili eneolitik⁴ (**Sl. 49**)
- 1 ulomak glačanog kamena (eventualno brus)
- 8 ulomaka keramike – laten (ugl. siva faktura, možda i antika, no 2 ulomka ruba i ul. ukrašen valovnicom izrazito su grafitirani, tj. pripadaju mlađem željeznom dobu) (**Sl. 49**)
- 23 komada ljepa (**Sl. 50**)
- 15 ulomaka keramike – novi vijek (**Sl. 51**)

⁴ Zahvaljujem na pomoći pri vremenskom opredjeljenju ulomaka dr. sc. Katarini Botić.

Sl. 49 Vlaislav – Brzava, nalazi keramike kasni neolitik ili eneolitik, zadnji stupac desno – mlađe željezno doba (foto: T. Tkalčec)

Sl. 50 Vlaislav – Brzava, prikupljeni nalazi ljeva (foto: T. Tkalčec)

Sl. 51 Vlaislav – Brzava, nalazi novovjekovne keramike, desno dolje glačani kamen (foto: T. Tkalčec)

Zaključak: Vlaislav - Brzava višeslojan je lokalitet s naseljenošću u razdoblju eneolitika ili eventualno kasnog neolitika te u mlađem željeznom dobu.

Novovjekovni nalazi su vjerojatno sekundarno dospjeli na oranice, no zbog blizine samog sela nije isključena mogućnost i naseljenosti u novom vijeku.

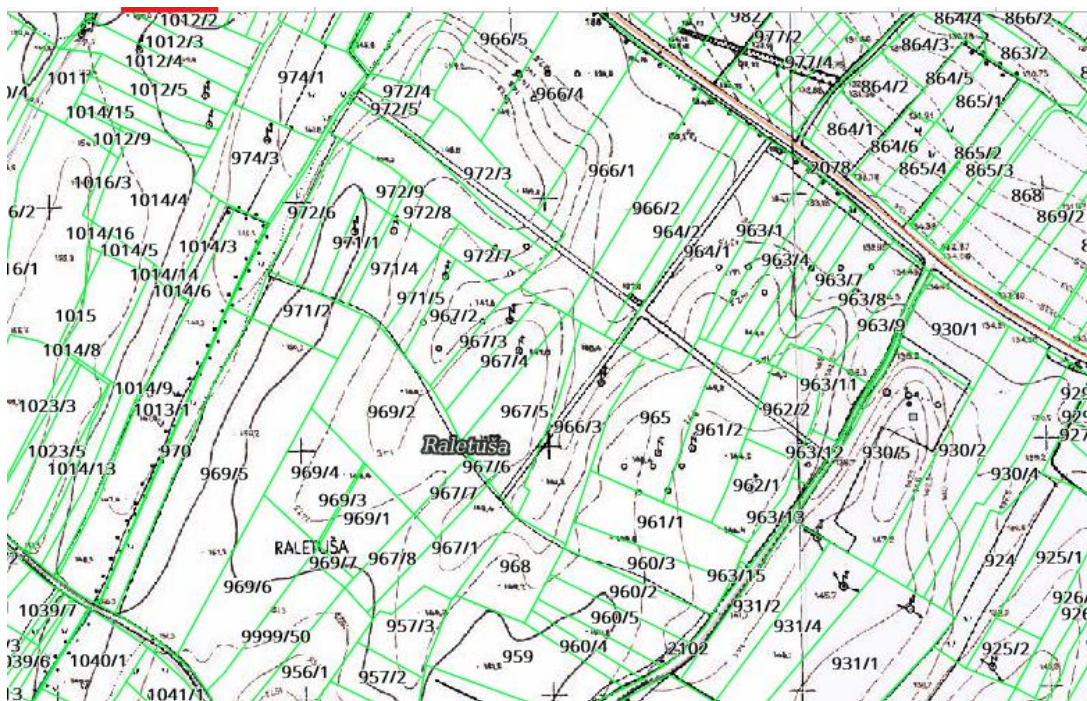
Nije ustanovljeno postojanje talioničkih aktivnosti u bilo kojem razdoblju.

Vlaislav - Raletuša

Pregledana je velika izorana površina sjevernih obronaka istaknutih brjegov na području označenome Vlaislav (Sl. 45) međutim površinski nalazi nisu zamijećeni izuzev na izoliranoj manjoj površini na zapadnom dijelu u podnožju samoga brjega na kat. č. 961/2, 962/2, 962/1 kat. općine Plavšinci (Sl. 52, 53, usp. i sl. 3).

Sl. 52 Vlaislav-Raletuša, pogled od sjeveroistoka na mjesto sa sporadičnim površinskim nalazima (foto: T. Sekelj Ivančan)

Sl. 53 Vlaislav – Raletuša, prikaz katastarskih čestica na TK 1: 5000 (podloga Geoportal)

Generalije o položaju sa sporadičnim površinskim nalazima:

Vlaislav - Raletuša

Raletuša – toponim na TK 1: 5000

Naselje: Vlaislav

k. o. Plavšinac

nalazi prikupljeni isključivo na: k.č. 961/2, 962/2, 962/1

46° 5'57.92"S

16°55'1.12"I

145 m n/m

Prikupljeni su nalazi:

- 4 ulomaka keramike – možda kasni srednji vijek (ili novi vijek?)
- 2 ulomka novovjekovne ili recentne keramike
- 1 kameni brus

Sl. 54 Vlaislav-Raletuša, površinski nalazi (foto: T. Tkalčec)

Zaključak: Na položaju **Vlaislav - Raletuša** vidljivost je bila dobra, no na izoliranoj površini su pronađeni tek sporadični nalazi. Četiri ulomaka fakturam slične kasnosrednjovjekovnoj keramici, no možda je ipak riječ o slučajnim nalazima dospjelima sekundarno na tu poziciju (u blizini je put na koji se nasipavalo smeće), a možda niti ne pripadaju srednjem vijeku nego recentnom razdoblju, kojem uostalom može pripadati i sami brus. Za sada ne možemo ovaj položaj proglasiti arheološkim lokalitetom.

Kao i na svim dosadašnjim pregledanim pozicijama, niti ovdje nije ustanovljeno postojanje talioničkih aktivnosti u bilo kojem razdoblju.

Terenski pregled Plavšinac

Pregledom zračnih fotografija – anomalije slične kao na Velikim Hlebinama zamijećene su i kod sela Plavšinac i to na poziciji označenoj kao Plavšinac 1 u samome selu te istočno od sela na poziciji označenoj kao Plavšinac 2 (SI. 55).

SI. 55 Plavšinac 1 i Plavšinac 2 - planirane površine za rekognosciranje, zračni snimak (GoogleEarth)

Pregledane su međutim oranice sjevernije, odnosno sjeverozapadno od crkve, preko ceste, iza današnjih kuća. Iz daljine se činilo da na njima zamijećujemo tamnije mrlje, a i indikativni toponim sjevernijih polja – „Klisa“ davao je poticaj za pregled tog područja (SI. 56, 57). Pregledano je i područje Plavšinac 2, međutim na toj velikoj površini nisu pronađeni površinski nalazi koji bi ukazivali na postojanje arheološkog lokaliteta. Izuzetak čini manja površina bliže seoskim kućama gdje su nađeni površinski nalazi novovjekovne (moderno doba) keramike, označeno kao Plavšinac – Leščare (SI. 57).

Sl. 56 Položaji s nalazima novovjekovne keramike oko sela Plavšinci na TK 1: 25000 (podloga Geoportal)

Sl. 57 Obuhvat terenskog pregleda (zeleno zatamnjene površine) i istaknuti položaji Plavšinci-Klisa i Plavšinci-Leščare s nalazima novovjekovne keramike oko sela Plavšinci (podloga Geoportal)

Plavšinac – Klisa

Sl. 58 Plavšinac – Klisa, pogled od jugoistoka (foto: T. Sekelj Ivančan)

Na oranicama iza postojećih kuća zamijećuju se i opečni ostaci urušenih kuća ili kuće (odmah na početku oranice prikazane na **Sl. 58**), te površinski nalazi novovjekovne keramike.

Generalije (usp. i Sl. 56, 57):

Naselje: Plavšinac

Toponim Klisa na TK 1: 25000; na TK 1: 5000 toponim je Plavšinačko polje nalazi na kč. 938 i okolnima, k.o. Plavšinac

46° 5'38.67"S

16°55'2.71"I

153,9 m n/m

Prikupljeni nalazi:

- 32 ulomaka keramike = novi vijek
- 4 ulomaka zeleno glaziranih pećnjaka = novi vijek
- 1 ulomak građevinske keramike (crijep...) = novi vijek (sve **Sl. 59**)

Sl. 59 Površinski nalazi s položaja Plavšinac – Klisa (foto: T. Tkalčec)

Zaključak: Plavšinac - Klisa područje je koje je vjerojatno dobilo naziv po postojećoj obližnjoj crkvi. Na oranicama nisu zamijećeni tragovi koji bi upućivali na još neku stariju crkvu, međutim ni to nije isključeno. Nalazi opeke na jednom mjestu upućuju na postojanje zidanog objekta, no možda je riječ o srušenoj kući u mlađim novovjekovnim razdobljima, na što upućuju i okolni nalazi keramike. Očito se na ovoj površini, ili barem njenom manjem dijelu, selo u novom vijeku također prostiralo, međutim velik dio materijala mogao je na površinu doći i sekundarno zbog same blizine naselja. Sjevernije na oranicama prema području na TK 1:25000 označenom kao Klisa, nalaza keramike sve je manje.

Nije ustanovljeno postojanje talioničkih aktivnosti.

Na osnovi sadašnjih spoznaja, usprkos evidentnim potencijalima, za sada nema dovoljno osnova za registriranje ovog položaja kao novovjekovno arheološko nalazište.

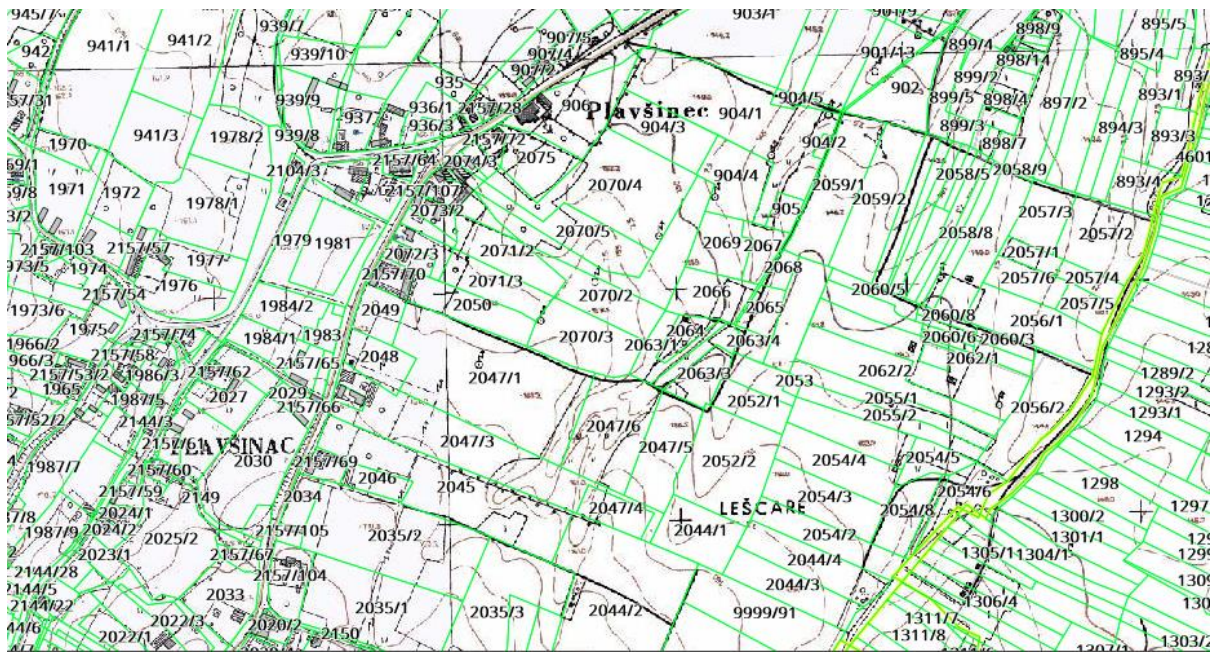
Plavšinac - Leščare

Generalije o položaju s površinskim nalazima keramike (usp. i Sl. 56, 57):

Toponim Leščare na TK 1: 5000; na TK 1: 5000 toponim je Plavšinačko polje; 163 m n/m kč. 2047/3 k.o. Plavšinac (**Sl. 60**)

46° 5'22.23"S

16°55'5.83"I

Sl. 60 Plavšinec – Leščare, površinski nalazi keramike na kč. 2047/3 k.o. Plavšinec na TK 1: 5000 (Geoportal)

Sl. 61 Plavšinec – Leščare, površinski nalazi keramike (foto: T. Tkalčec)

Prikupljeni nalazi:

- 13 ulomaka keramike (7 ulomaka tijela lonaca, 1 ulomak poklopca, 3 ulomka zeleno i smeđe glaziranih posuda, 1 ul. ručke vrča, 1 ul. plohe dna) = novi vijek (**Sl. 61**)

Zaključak: Plavšinc - Leščare – na manjem području tik iza kuća površinski nalazi ukazuju naprosto na naseljenost u novijim i modernim razdobljima, te na osnovi tih činjenica i malog broja nalaza držimo da nije potrebno lokaciju registrirati kao arheološki lokalitet. Nije ustanovljeno postojanje talioničkih aktivnosti.

Terenski pregled Srdinac

Pregledom zračnih fotografija – anomalije slične kao na Velikim Hlebinama zamijećene su i kod sela Srdinac (Sl. 62). Međutim, terenskim pregledom ne samo da nije ustanovljeno postojanje talioničkih djelatnosti na toj površini nego je ustanovljeno da taj položaj nije u prošlosti bio naseljen.⁵

Sl. 62 Srdinac – izabrana površina s indikativnim mrljama na zračnim snimcima dala je negativan rezultat (podloga GoogleEarth)

Na Sl. 63 prikazane su i točne površine koje su obuhvaćene terenskim pregledom.

Sl. 63 Srdinac – pregledane površine istaknute zelenom bojom (podloga GoogleEarth)

Zaključak: Na pregledanom položaju označenome kao „Srdinac“ nisu pronađeni tragovi

talioničke djelatnosti te nije niti ustanovljen arheološki lokalitet.

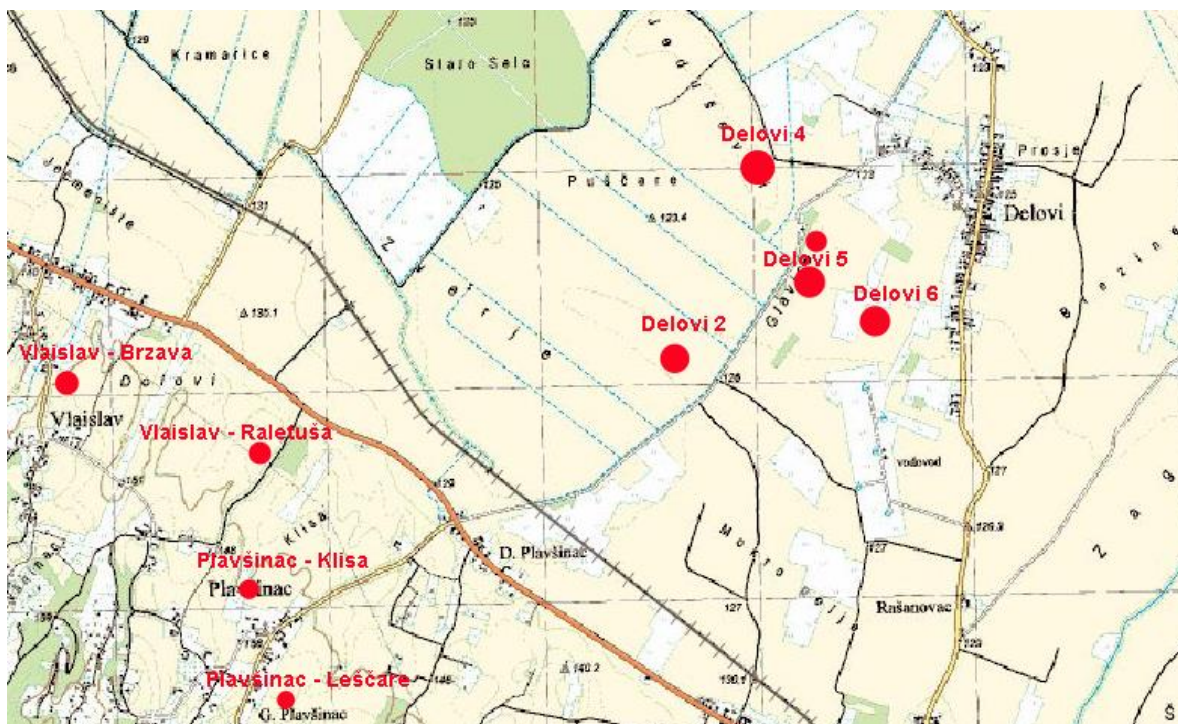
⁵ Srdinac- toponimi Vlaško polje ili Brezine; k.o. Javorovac, vrh – 172 -175 m n/m na k.č. 48/2, 49 i okolne

Zaključak

Rekognosciranjem je utvrđeno kako na zračnim satelitskim i avionskim snimcima ne možemo prepoznati pozicije s talioničkim djelatnostima u prošlim razdobljima. Većinom je ustanovljen arheološki lokalitet na pregledanome području, no ne i uvijek, a nije moguće prepoznati specifičan segment gospodarskih djelatnosti – predindustrijsku obradu željeza, usprkos odabira pozicija koje su imale slične značajke na zračnim fotografijama kao i lokalitet-model Velike Hlebine.

Niti na jednom pregledanom području nije pronađen nalaz talioničke zgre. Stoga možemo zaključiti kako ovakav pristup pronalaženja položaja na kojima se odvijala talionička djelatnost u prošlosti nije primjenjiv.

Ipak, tijekom rekognosciranja su pronađena nova arheološka nalazišta iz različitih razdoblja (**Tablica 1**). Među običenim područjima i položajima ustanovili smo 5 (eventualno 6) arheoloških nalazišta te tri koja na osnovi sadašnjih spoznaja ne možemo proglasiti arheološkim nalazištima (a među potonjima najveći potencijal ima Plavšinci – Klisa) (**Sl. 64**).

Sl. 64 Arheološka nalazišta: Delovi 4, Delovi 5, Delovi 6, Delovi 2, Vlajslav – Brzava te položaji s površinskim nalazima keramike nedovoljnim za registriranje kao arheološko nalazište: Vlajslav Raletuša, Plavšinci – Klisa, Plavšinci – Lešćare, TK 1: 25 000 (Geoportal)

Tablica 1. Popis položaja na kojima su utvrđena arheološka nalazišta

Radni naziv lokaliteta	Naselje	Općina	Županija	Kat. općina	Kat. čestica	Razdoblje	Toponimi i opaske
Delovi 4	Delovi	Koprivnički Bregi / Novigrad Podravski	Koprivničko - križevačka	Delovi	960, 961/1, 961/2, 962/1, 962/2, 963/6, 963/5, 959/1, 959/4, 959/5 i dr.	kasno brončano doba (+ srednje br.d.?) starije željezno doba, mlađe željezno doba, razvijeni/kasni srednji vijek	lokalni toponimi TK 1: 5 000: Stari Jeduševci, Staro selo; TK 1: 25 000 Stari Jeduševci; nazivi kat. čestica: Stari Jeduš; Stari Jeduševac
Delovi 5	Delovi	Novigrad Podravski	Koprivničko - križevačka	Delovi	1074/1, 1074/2, 1074/3 i vj. šire: 1076/3, 1078 itd.	kasno brončano doba mlađe željezno doba/antika kasni srednji vijek ?	toponim TK 1: 25 000 – Glavice; TK 1: 5000 – Staro selo
Delovi 5, iza groblja	Delovi	Novigrad Podravski	Koprivničko - križevačka	Delovi	1071, 1072	prapovijest (brončano doba?) antika?	možda jedinstveni lokalitet Delovi 5; toponimi kao Delovi 5 i 6
Delovi 6	Delovi	Novigrad Podravski	Koprivničko - križevačka	Delovi	1536 i šire, 1494/3, 1494/1	antika kasni srednji/novi vijek	možda i ostala razdoblja jer je vidljivost bila loša; toponim TK 1: 25 000 – Glavice; TK 1: 5000 – Staro selo
Delovi 2	Plavšinc	Novigrad Podravski	Koprivničko - križevačka	Plavšinc	788/2 i okolno područje	antika razvijeni srednji vijek (možda i kasni srednji vijek?)	toponim TK 1: 5 000 – Glavice, Berek; TK 1: 25000 – Pušćare, Zverje
Vlaislav - Brzava	Vlaislav	Novigrad Podravski	Koprivničko - križevačka	Plavšinc	1006/2, 1010/1, 1010/2, 1018/3, 1006/3	kasni neolitik? eneolitik mlađe željezno doba novi vijek?	toponim TK 1: 5 000 - Brzava; TK 1: 25 000 - Dolovi

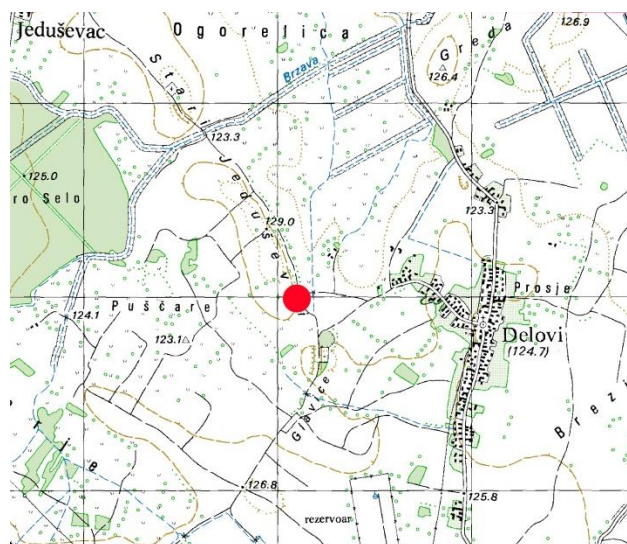
Kartice arheoloških lokaliteta

Radni naziv: Delovi 4

Mjesto: Delovi

Općina: Novigrad Podravski

Županija: Koprivničko-križevačka

TK 1:25 000
Novigrad Podravski 272-4-4

Položaj: G.Š. 46° 6'41.84"S

G.D. 16°56'50.04"E

Istaknutiji brijeg u južnom porječju vodotoka Brzave. Nalazi se 500 metara zapadno od prvih kuća zapadnog odvojka sela Delovi.

Geografske karakteristike: Okolni prostor je većinom ravničarski s mjestimice istaknutijim uzvišenjima. Lokalitet je smješten na glavici te južnim i zapadnim padinama jednog takvog uzvišenja.

Tip lokaliteta: naselje

Vrsta nalaza: keramika, mikrolit, kovačka zgura, mrlje jama *in situ*

Datacija: kasno brončano doba (+ srednje br.d.?), starije željezno doba, mlađe željezno doba, razvijeni/kasni srednji vijek

Uvjeti nalaza: rekognosciranje, 16. 11. 2017. g., T. Tkalčec, T. Sekelj Ivančan, S. Krznar (IARH) i I. Valent (MGKc)

Smještaj nalaza: MGKc

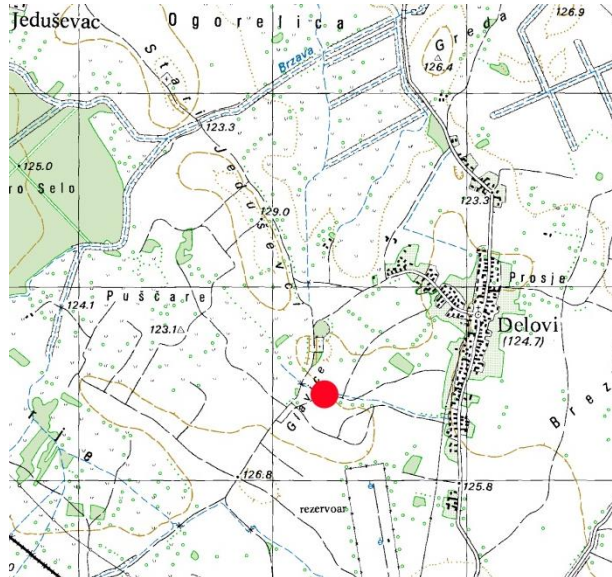
Literatura:

Radni naziv: Delovi 5

Mjesto: Delovi

Općina: Novigrad Podravski

Županija: Koprivničko-križevačka

TK 1:25 000
Novigrad Podravski 272-4-4

Položaj: G.Š. 46° 6'24.01"S

G.D. 16°57'2.28"I

Istočno uz put koji iz Delova vodi u Plavšinci, oko 150 m južnije od groblja.

Geografske karakteristike: Blago uzvišenje u ravničarskom krajoliku.

Tip lokaliteta: naselje

Vrsta nalaza: keramika, pršljen

Datacija: kasno brončano doba, mlađe željezno doba/antika, kasni srednji vijek ?

Uvjeti nalaza: rekognosciranje, 16. 11. 2017. g., T. Tkalčec, T. Sekelj Ivančan, S. Krznar (IARH) i I. Valent (MGKc)

Smještaj nalaza: MGKc

Literatura:

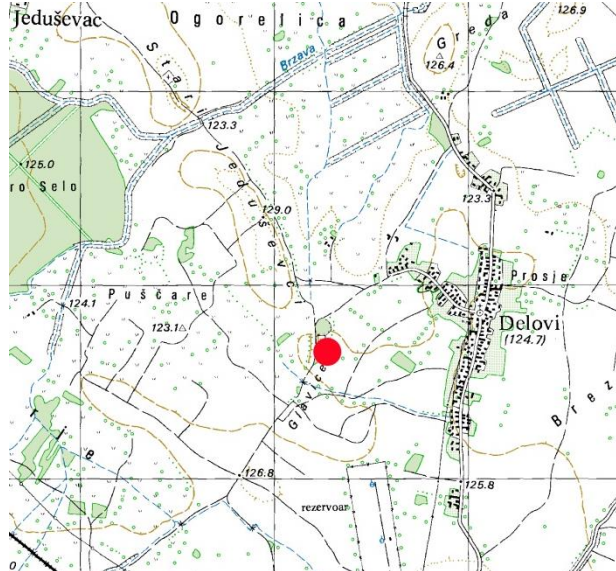
Dodatna napomena: Lokalitet se možda širi i na susjedni sjeverniji istaknutiji brijeg – položaj Delovi 5- iza groblja

Radni naziv: Delovi 5-iza groblja

Mjesto: Delovi

Općina: Novigrad Podravski

Županija: Koprivničko-križevačka

TK 1:25 000
Novigrad Podravski 272-4-4

Položaj: G.Š. 46° 6'32.04"S

16°57'2.17"E

Istočno uz put koji iz Delova vodi u Plavšinci, oranice iza groblja na istočnoj padini brijega.

Geografske karakteristike: Istaknuto uzvišenje dominira okolnim ravničarskim, blago valovitim krajolikom.

Tip lokaliteta: naselje

Vrsta nalaza: keramika

Datacija: prapovijest (brončano doba?), antika

Uvjeti nalaza: rekognosciranje, 16. 11. 2017. g., T. Tkalčec, T. Sekelj Ivančan, S. Krznar (IARH) i I. Valent (MGKc)

Smještaj nalaza: MGKc

Literatura:

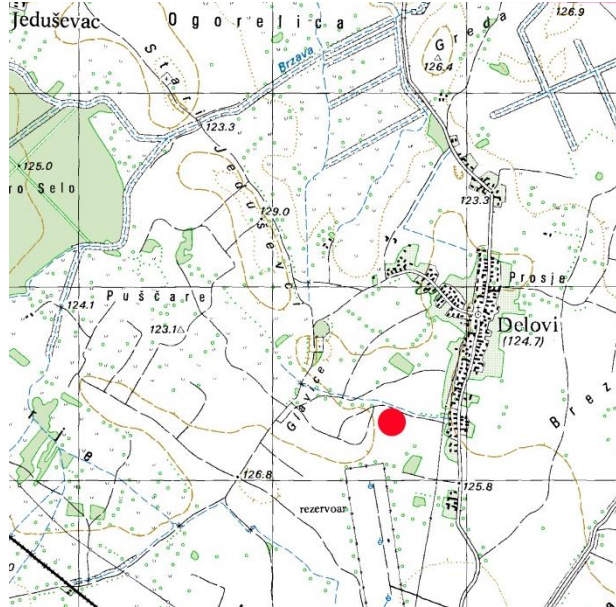
Dodatna napomena: Lokalitet možda predstavlja dio cjeline istih naselja kao na položaju Delovi 5

Radni naziv: Delovi 6

Mjesto: Delovi

Općina: Novigrad Podravski

Županija: Koprivničko-križevačka

TK 1:25 000
Novigrad Podravski 272-4-4

Položaj: G.Š. 46° 6'17.85"S

G.D. 16°57'18.14"E

Oko 370 m zapadno od zadnjih kuća na jugu sela Delovi.

Geografske karakteristike: Istaknutije uzvišenje u ravničarskom krajoliku.

Tip lokaliteta: naselje

Vrsta nalaza: keramika

Datacija: antika, kasni srednji/novi vijek

Uvjeti nalaza: rekognosciranje, 16. 11. 2017. g., T. Tkalčec, T. Sekelj Ivančan, S. Krznar (IARH) i I. Valent (MGKc)

Smještaj nalaza: MGKc

Literatura:

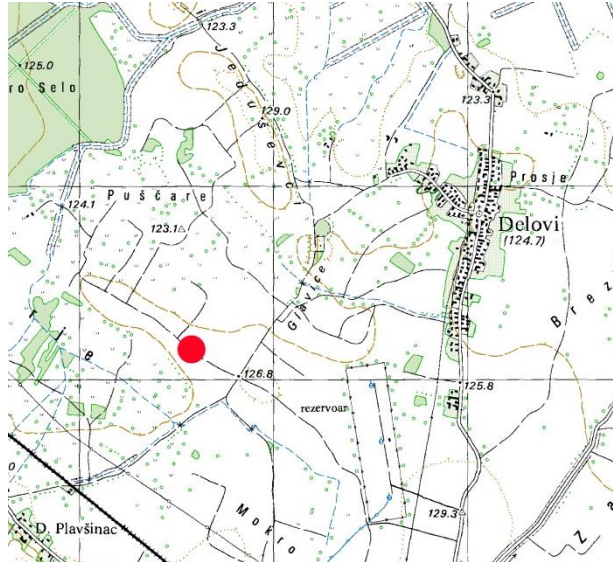
Dodatna napomena: Preglednost prigodom rekognosciranja bila je loša, nalazi su prikupljeni samo na sjevernoj padini uzvišenja. Vrh i sunčane padine bile su pod usjevima te je za očekivati naseljenost i u drugim arheološkim razdobljima koja ovom prigodom nisu ustanovljena.

Radni naziv: Delovi 2

Mjesto: Plavšinc

Općina: Novigrad Podravski

Županija: Koprivničko-križevačka

TK 1:25 000
Novigrad Podravski 272-4-4

Položaj: G.Š. 46° 6'11.48"S

G.D. 16°56'31.82"E

Na velikim izoranim površinama zapadno od puta koji iz Plavšince vodi u Delove.

Geografske karakteristike: Ravničarski močvarni krajobraz, blago povišeni teren u prošlosti je bio istaknutiji, no intenzivnim poljoprivrednim radovima je zaravnat.

Tip lokaliteta: naselje

Vrsta nalaza: keramika, kovačka zgura

Datacija: antika, razvijeni (+kasni?) srednji vijek

Uvjeti nalaza: rekognosciranje, 16. 11. 2017. g., T. Tkalčec, T. Sekelj Ivančan, S. Krznar (IARH) i I. Valent (MGKc)

Smještaj nalaza: MGKc

Literatura:

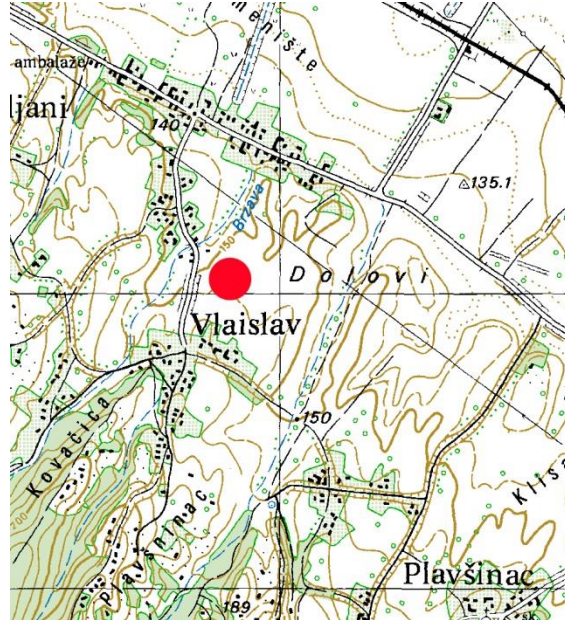
Dodatna napomena: Pronađena je mala količina keramike i jedan ulomak kovačke zgre. Područje je vrlo zaravnato intenzivnim dubokim oranjem. Nekada istaknutiji brežuljci, ucrtani na tom mjestu na topografskoj osnovnoj karti iz prošlog stoljeća, danas na terenu nisu prepoznatljivi. Postoje usmeni podaci (I.Valent) da je ova pozicija već rekognoscirana te da su tu prikupljeni neki površinski nalazi. Valja usporediti te nalaze s nalazima iz 2017. g.

Radni naziv: Vlajslav - Brzava

Mjesto: Vlajslav

Općina: Novigrad Podravski

Županija: Koprivničko-križevačka

TK 1:25 000
Novigrad Podravski 272-4-4

Položaj: G.Š. 46° 6'10.33"S

G.D. 16°54'24.77"E

Greda koja se uzvisuje nad selom Vlajslav, oko 200 m istočno od kuća, odnosno oko 400 m južno od Podravske magistrale. U zapadnom podnožju kroz samo selo teče vodotok Brzava

Geografske karakteristike: Brežuljkasti krajolik krajnjih sjevernih bilogorskih obronaka s kojih se dalje prema sjeveru otvara podravska nizina.

Tip lokaliteta: naselje

Vrsta nalaza: keramika, ljep, glačani kamen

Datacija: kasni neolitik?, eneolitik, mlađe željezno doba

Uvjeti nalaza: rekognosciranje, 16. 11. 2017. g., T. Tkalčec, T. Sekelj Ivančan, S. Krznar (IARH) i I. Valent (MGKc)

Smještaj nalaza: MGKc

Literatura: